

ŽEMDIRBIŲ SĄJŪDĮ PRISIMENANT

*Dr. Leonas Milčius
Kovo 11-osios Akto
signataras, buvęs Žemdirbių
sąjūdžio tarybos narys*

Šiomet pažymime ne tik vieno masiškiausio ir nepakartojamo Lietuvos Sąjūdžio dešimtmetį, bet ir Lietuvos Žemdirbių sąjūdžio veiklos pradžios dešimtmetį. Ta proga rugsėjo 30 d. Lietuvos Žemės ūkio universiteto Tarybos posėdžių salėje buvo surengtas pokalbis "Agrarinės reformos Lietuvoje 10-metis ir kaimo ateitis". Kaip ir prieš dešimtį metų į Noreikiškes – buvusią Žemės ūkio akademiją, o dabar universitetą – rinkosi žmonės, ištroškę kaimo pažangos, tautinio atgimimo ir laisvo ūkininkavimo – dabartiniai politikai, mokslininkai, valdžios atstovai.

Pokalbio dalyvius pasveikinęs universiteto rektorius, profesorius Albinas Kusta pasidžiaugė, kad Žemdirbių sąjūdis prasidėjo čia – buvusioje Žemės ūkio akademijoje. Jame patys aktyviausi ir buvo šios aukštosios žemės ūkio mokyklos dėstytojai, mokslininkai.

– Veržimasis į priekį ir naujovių ieškojimas yra patys geriausi mokslo bei jaunystės bruožai, – kalbėjo rektorius.

Kaip ir visada, malonu ir įdomu buvo klausytis pokalbį pradėjusio Aukščiausios Tarybos – Atkuriamojo Seimo nario, prof. Mečislovo Treinio kalbos. Jis apžvelgė ne tik Žemdirbių sąjūdžio pradžią, vis labiau nutolstančias istorines dienas, bet pateikė ir argumentuotą to laiko politinę analizę. Prof. M. Treinys, vaizdžiai palyginęs Žemdirbių sąjūdžio siekių plėtotę su trimis bangomis, pažymėjo, kad pirmoje ban-

goje aktyviai dalyvavo ir buvusių ūkių vadovai, kurie siekė daugiau teisių bei nepriklausymo nuo buvusios administracinės komandinės sistemos, nuo tuometinio "Agropromo". Ne viską pradžioje buvo galima padaryti. Bet ir tada, aktyviai darbuojantis raudondvariečiams – Justinui Šmitui ir Vytautui Dūdai, dar senosios (iki nepriklausomybės paskelbimo) Aukščiausios Tarybos priimtame Valstiečių ūkio įstatyme buvo padėti pamatai privačiai žemės nuosavybei, ūkininkų ūkių atkūrimui.

M. Treinys apgailestavo, kad antroji Žemdirbių sąjūdžio banga – dėl teisingesnio žemės grąžinimo – kilo pavėluotai, tik atsiradus Žemės savininkų sąjungai. Trečioji banga, lėmusi kolektyvinių ūkių turto privatizavimą, kilo sunkiausiai ir buvo labiausiai iškreipta. Taip susiformavo ir trys ūkininkų sluoksniai, iš kurių stipriausiai laikosi pirmojo, anksčiausiojo sluoksnio ūkininkai. O paskutinysis sluoksnis dar iki šiol tebekovoja dėl nuosavybės grąžinimo. Kalbėtojas taip pat pažymėjo, kad ne visi Žemdirbių sąjūdžio tikslai buvo pasiekti, kad dar daug darbų laukia ateityje. Reikia naujų pasiūlymų, naujo susitelkimo, gal net naujo sąjūdžio.

Man teko analizuoti kaimo gyventojų socialinę būklę ir jos raidą. Pažymėjau, kad šiuo metu kaime susiformavo keli, turtiniu požiūriu labai nevienodi socialiniai sluoksniai, kuriems netinka ta pati socialinė sauga. Metai iš metų kaimo pagrindiniai sociali-

Koplytėlė su kunigo statulėle netoli Marijampolės

niai rodikliai yra blogesni negu miesto. Dar didesnis pavojus kaimui kyla dėl trumpėjančios, ypač vyrų, gyvenimo trukmės, beveik dvigubai negu mieste išplitusio skurdo, mažų pajamų. Kaimui siūliau parengti išskirtinę socialinės saugos ir paramos sistemą. Nė vienos gyventojų grupės, ar tai būtų samdiniai, pensininkai, smulkių sklypų savininkai ar net ūkininkai, negalima palikti be būtiniausios socialinės paramos, be galimybės dirbti ir uždirbti. Taip pat siūliau ieškoti naujų ūkininkavimo formų, laisvesnių galimybių žemės ūkio bendrovių nariams, daugiau pasirinkimo teisių žemės savininkams. Kol kas kaimas gyvena įstatyminės prievarotos, bet ne demokratinės laisvės laikus. Su apgailestavimu pažymėjau, kad liberaliau nusiteikę politikai ir žurnalistai kartais piktdžiugiškai svarsto: "Gal žemės ūkis Lietuvai neberekalingas, gal be reikalo jis remiamas." Atseit, kaimas tapo našta valstybei. Tai ne tik ižeidžia žemdirbius, bet daro nepataisomą žalą ateičiai, stumia žmones į nusivylimą, abejones, susipriešinimą.

Didelį susidomėjimą sukėlė prof. Romualdo Grigo pranešimas. Jis kalbėjo apie kaimą kaip bendruomenę ir apie joje vykstančius neigiamus procesus – pilietinį, tautinį ir patriotinį nusmukį, polinkį baigti gyvenimą savižudybe, dorovės normų nepaisymą. Profesorius ypač pabrėžė tautos ir tautiškumo, kaip valstybės pagrindo svarbą. Jis apgailestavo, kad net kai kurie politikai, skubantys jungtis prie Europos Sąjungos, ignoruoja tautinio jausmo reikšmę. Prof. R. Grigas siūlė visą dėmesį sutelkti ne vien į žemę, kaip

turtą, bet į kaimą, kaip bendruomenę, kurioje labai sparčiai vyksta įvairiapusiškas nuosmūkis. Jį net galima pavadinti savosios tautos ir valstybės pagrindų naikiniu.

Į pokalbį įsijungęs Kovo 11-osios Akto signataras, buvęs žemės ūkio ministras Rimvydas Survila priminė, kokiomis sunkiomis sąlygomis buvo priimami žemės reformos įstatymai, kiek daug kompromisinių, bet ne visai pasiteisinusių sprendimų teko priimti, kaip buvo sunku formuoti ministeriją, rasti gerų, reformoms palankiai nusiteikusių specialistų.

– Ar šiandien jau susiformavo sąlygos gelbėti žemės ūkį, ar turime vieningą kaimo ateities viziją? – klausė profesorius Antanas Stancevičius ir pats atsakė: – Ne. Įvairios politinės partijos buvo prie valstybės vairo, bet aiškaus žemės ūkio, kaimo ateities vaizdo iki šiol neturime.

Profesorius taip pat apgailestavo, kad Žemės ūkio rūmai turi per mažai teisių ir kol kas netapo ta vieta, kurioje galėtų vykti kuo plačiausi svarstymai ir formuotis tikroji žemės ūkio politika.

Prisiminimais apie Sąjūdžio rekomenduoto Žemės ūkio ministro pirmuosius darbo metus pasidalijo Seimo narys Vytautas Knašys. Jam net tris kartus teko dirbti Žemės ūkio ministru. Todėl jis gerai prisimena įvairiausių politinius trukdymus ir objektyvius reformos sunkumus. Jis priminė žemaičių agrarininkų darbų pradžią ir jų gražų indėlį į žemės ūkio reformą.

Konstruktivų pasiūlymą – parengti bendrą deklaraciją žemės ūkio strateginiais klausimais – pateikė bu-

vęs Žemės savininkų sąjungos pirmininkas Edvardas Raugalis. Tokiai deklaracijai galėtų pritarti Prezidentas ir visos politinės partijos.

Su vyriausybine užduotimi – rengti naują Kaimo plėtros programą, įsijungiant į Europos Sąjungą, supažindino Agrarinės ekonomikos instituto direktorius Donatas Stanikūnas. Kalbėtojas pažymėjo, kokie dideli ir atsakingi uždaviniai laukia visų, ypač kuriant naujas darbo vietas ir perkvalifikuojant žmones. Galimas dalykas, kad ateityje tiesiogiai žemės ūkyje dirbs tik apie 5 proc. gyventojų, kai šiuo metu jų dirba apie 22 proc.

– Ar visur įvyko mąstymo lūžis? – klausė Seimo pirmininko Vytauto Landsbergio padėjėjas sekretorius Vytautas Šmitas. – Sąjūdis reikalingas žmonių protuose, – sakė kalbėtojas ir priekaištavo, kad žiniasklaidą per daug blogai rašo apie dabartinės Vyriausybės darbą. Jis patarė labiau žinomiems ir populiariesniems žmonėms mažiau kalbėti apie esamas negeroves ir trūkumus, nes taip, anot jo, formuojamos negeros nuotaikos. Dalindamiesi tokio pasisakymo išpūdziais per pertrauką, mokslininkai ir kiti garbūs svečiai su nerimu kraipė galvas, sakydami, kad dar nepamiršo, kaip prieš kelis dešimtmečius būdavo brukamos tokios "rekomendacijos".

Pokalbis buvo įdomus ir naudingas. Jis ne tik priminė jaudinančią praeitį, tikrus bendražygius, bet sukėlė naujų minčių bei planų ateities darbams. Nutarta parengti bendros deklaracijos projektą, o kitų metų pavasarį pažymėti pirmąjį Žemdirbių sąjūdžio suvažiavimą.

Prof. M. Treinys ir Dr. Leonas Milčius

Girdėta iš Vilniaus

• **PO RINKIMŲ LATVIJOJE.** Latvijos ambasadorius Vilniuje Atis Sjanitis sako norįs tikėti, kad šios šalies parlamento rinkimų rezultatai teigiamai atsilieps santykiams su Lietuva ir padės paspartinti derybas dėl jūros sienos. Ambasadorius teigė manęs, kad naujasis Latvijos parlamentas ir Vyriausybė skirs nemažai dėmesio Lietuvai. Tokią nuomonę jis grindžia per rinkimų kampaniją atlikta apklausa, kurioje dalyvavusios partijos viena iš užsienio politikos pirmenybių pavadino jau daugiau kaip keletą metų trunkančias derybas dėl Lietuvos bei Latvijos jūros sienos.

• **PAKILIMAS.** Po dešimtmetį trukusios krizės statybių medžiagų pramonė pajuto pirmuosius atsigavimo požymius. Nuo 1988 m. iki 1998 m. kasmet tik mažėjusi, per šių metų 8 mėnesius gamyba pirmą kartą paaugo, o statybos apimtys padidėjo. Apie tai rašoma "Verslo žiniose".

• **KULTŪROS CENTRAS.** Kėdainių rajono Šateinių miestelyje pradėtas statyti žinomo lenkų ir lietuvių poeto, Nobelio literatūros premijos laureato Czesław Milosz kultūros centras kūrybingam bendravimui bei supratimui telks įvairių pažiūrų, kartų, tautų ir valstybių žmones.

• **UŽDARBAI LIETUVOJE IR KITUR.** Lietuvos statistikos departamentas teigia: vienas šalies gyventojas praėjusiais metais gavo vidutiniškai po 4,4 tūkst. litų. Palyginti su turtingiausiu pasaulio valstybių gyventojais, lietuvių pajamos buvo 32,7 karto mažesnės negu norvegų, 34 kartus mažesnės negu japonų ir 40 kartų mažesnės negu vidutinės vieno Šveicarijos gyventojų pajamos.

• **NEDARBAS.** Tikrasis nedarbas Lietuvoje yra triskart didesnis, nei skelbia darbo birža, teigia "Lietuvos ryto" priedas "Vartai". Darbo birža pranešė, kad rugsėjo mėnesį nedarbas siekė 5,6 procento, tačiau naujausi Statistikos departamento tyrimai, atlikti prieš 4 mėnesius, rodo, kad jau pavasarį realus nedarbo lygis buvo tris kartus didesnis ir dabar siekia 14,3 procento. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija pranešė, kad Rusijos krizė iki spalio 1-osios paveikė apie 100 Lietuvos įmonių, kuriose dirbo 18,3 tūkst. darbuotojų. Socialinių mokslų daktaras Gediminas Černauskas mano, jog dėl Rusijos krizės nedarbas gali siekti apie 16 procentų.

• **POLICIJOS ŠVENTĖ.** Visi šalies dienraščiai Pasveikino Lietuvos policiją su jubiliejumi - Angelų sargų dieną. Policijos pareigūnai šventė Lietuvos policijos 80-metį. Kartu su policija profesinę šventę minėjo ir kitų rūšių teisėsaugos darbuotojai - transporto, mokesčių policija, pasieniečiai. Iš viso Lietuvoje yra apie 18 tūkst. teisėsaugos pareigūnų.

• **PAGALBA "VILNIAUS BRIGADAI".** "Vilniaus miesto 1-osios apylinkės teismo teisėja Algė Šimkūnienė nepratęsė kardomojo suėmimo viename iš nusikalstamos "Vilniaus brigados" vadeivų Aleksandrui Ždanovui, kaltinamam žmogžudyste. Anksčiau gavusi griežtą papeikimą dėl nepagrįstai paleistų nusikaltėlių, teisėja mėnesiui išvyko semtis profesinių paslapčių į Prancūziją. Tuo metu iš Lukiškių kalėjimo paleistas A. Ždanovas jau spėjo nusilenkti kito buvusio "Vilniaus brigados" nario Eugenijaus Svirnelio palaikams. (E. Svirnelis buvo nunuodytas netrukus po to, kai pradėjo liudyti apie nusikaltėlių veiklą. - red.)

• **LIETUVA - UNESCO KONFERENCIJOJE.** Paryžiuje vykstančioje UNESCO pasaulinėje konferencijoje "Aukštasis mokslas XXI amžiuje: vizijos ir veiksmai". Joje Lietuvai atstovaus švietimo ir mokslo ministras Kornelijus Platelis, viceministras Rimantas Sližys, Seimo narė Romualda Hofertienė, aukštųjų mokyklų rektoriai Rolandas Pavilionis (Vilniaus universitetas), Kęstutis Kriščiūnas (Kauno technologijos universitetas), Vilniaus aukštesniosios elektronikos mokyklos direktorius Gintautas Bražiūnas ir Lietuvos studentų sąjungos atstovė Sandra Civilkaitė (Šiaulių universitetas).

• **KELIONIŲ DIENA.** Spalio 4 d. pranešta, kad: 1) Valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministras Kęstutis Skrebys su grupe specialistų Briuselyje supažindins Europos Komisiją su Valstybės tarnybos, regioninės politikos ir viešojo administravimo klausimais; 2) Čekijoje rengiamame seminare, kuriame bus aptartas Centrinės ir Rytų Europos šalių žemės ūkio politikos derinimas, dalyvaus Lietuvos Žemės ūkio viceministrė Natalija Kazlauskienė; 3) į Briuselyje organizuojamus mokomuosius seminarus išvyksta grupė Žemės ūkio ministerijos specialistų; 4) Anglijoje rengiamame seminare "Biotechnologija maisto pramonėje" dalyvaus Žemės ūkio ministerijos Tarpžinybinio standartų komiteto techninių normų grupės pirmininkė Ilona Riaubūnienė; 5) į Hagą išvyksta Pataisos reikalų departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktorius Jonas Blaževičius ir Teisingumo viceministras Gintaras Švedas. Jie dalyvaus tarptautinėje konferencijoje. (Pagal Eltos pranešimus)

Iš visur – apie viską

Algirdas Pužauskas

Rugsėjo 27 d. Vokietijoje įvykę rinkimai atnešė didelę permainą: rinkimus laimėjo socialdemokratų atstovai. Žemutinės Saksonijos gubernatorius Gerhard Schroeder, kuriam dabar yra 54 metai, užims Vokietijos kanclerio vietą. Helmut Kohl, kuris jau yra 68-erių, išbuvo kancleriu net 16 metų. Pasibaigus balsų skaičiavimui, H. Kohl, telefonu pasveikino savo konkurentą ir palinkėjo jam sėkmės sunkiame kanclerio darbe. Jis pranešė, kad dabar reikia greitai surasti naują krikščionių demokratų partijos pirmininką, nes jis iš tų pareigų pasitraukia.

Kancleris H. Kohl vadovavo Vokietijai komunizmo sistemos sugriuvimo metais. Šis laikotarpis buvo labai svarbus ne tik jo šaliai, bet ir visai Europai. Jam vadovaujant sugriuvo Berlyno siena ir Vokietija galėjo susivienyti. Jo pirmininkavimo metu pasibaigė "šaltasis karas". Jam teko vadovauti atsilikusios rytinės Vokietijos įjungimui į modernią vakarinę pramonės galybę, išleidžiant tam tikslui milijardus markių.

Naujasis vokiečių kancleris laiko save dešiniuoju marksistu ir lygina savo politinius įsitikinimus su Britanijos darbiečių partijos vadovo Tony Blair pažiūromis. Tarp

AR VOKIEČIAI PASUKS Į KAIRE?

naujojo kanclerio draugų ir rėmėjų yra nemažai vokiečių pramonės galiūnų ir multimilijonierių. Įdomu, kad kancleriu numatomas socialdemokratas nėra šios partijos vadovas. Pirmininko vietą užima daug kairesnių pažiūrų Oskar Lafontaine, kuriam dabar – 55-eri. Jį labiau palaiko partijos nariai, susibūrę vokiečių profesinių sąjungų eilėse.

Buvusiam kancleriui ir jo vadovaujamai krikščionių demokratų partijai smarkiai pakenkė gerokai padidėjęs vokiečių bedarbių skaičius, ypač rytinėje – komunistų valdytoje valstybės dalyje. Gerhard Schroeder savo ugingose kalbose, pasakytose rinkimų kampanijos metu, žadėjo verslininkams, kad bus sumažinti mokesčiai. Bedarbiams jis žadėjo naujų darbo vietų, dirbantiems – didesnius atlyginimus. Socialdemokratų priešininkai aiškiai matė, kad nemaža sunkumų atsirado dėl nepaprastai didelių atlyginimų ir darbininkams skiriamų įvairių priedų, ilgų atostogų bei ankstyvų pensijų. Buvęs kancleris H. Kohl nežadėjo neįmanomų dovanų ir lengvatų, nes matė, kad negalės jų pažadų ištesėti.

Dar neaišku, su kuriomis partijomis socialdemokratams bandys sukliauti parlamente balsų daugumą. Kalbama apie raudoną – žalią koaliciją, kurią sudarytų socialdemokratams su žaliaisiais. Tačiau pastarieji praeityje buvo užė-

mę savotišką poziciją užsienio politikos srityje. Jie reikalavo pasitraukti iš NATO ir kitų gynybos organizacijų.

Pralaimėjęs kancleris H. Kohl krikščionių demokratų partijos vadovo poste tikriausia bus pakeistas gana veikliu ir populiariu politiku – Wolfgang Schauble. Jis nepraleis progų parlamente kritikuoti naująją socialdemokratų vyriausybę. Tokia kritika gali grąžinti Vokietijos politiką į padėtį, primenančią septintojo dešimtmečio pabaigą, kada kancleriu buvo pragmatiškas politikas, socialdemokratas Helmut Schmidt, o partijos pirmininku buvo jos ideologas ir "taikos baltis" Willy Brandt.

Šiuose rinkimuose neblogai pasirodė ir Rytų Vokietijoje dar išsilaikę komunistai, dabar pasivadinę Demokratinio socializmo partija. Apie 21% buvusios rytinės zonos vokiečių atidavė savo protesto balsus tos partijos kandidatams. Taigi pirmą sykį Vokietijos Bundestage bus ir komunistų.

Vokietijoje yra uždraustos radikalių nacių partijos, tačiau slaptai jos tebeveikia. Apie 50,000 vokiečių, daugiausia jaunimas, organizuoja slaptas sporto ar medžiotojų grupeles. Beje, jos daugiausia veikia rytinėse Vokietijos žemėse. Tai – "skustagalvių" būreliai, užsieniečių priešai ir "alaus mėgėjų klubų" nariai, kurie atima balsus nuo rimtų politinių partijų.

Keliais sakiniiais

• Jungtinės Tautos pasiekė žinios iš Serbijos valdomos Kosovo provincijos apie ypatingai žiaurų serbų susidorojimą su vieno albanų kaimo gyventojais. Jie buvo išžudyti šūviais į pakaušį, o jų namai sudeginti. Tokias žinias perdavė tarptautinės žmogaus teisių organizacijos. JT Saugumo Tarybai pirmininkauti pradėjęs britų užsienio reikalų ministras Robin Cook pareiškė, kad šios skerdynės nebuvo karo padarinys, bet etninės neapykantos sąlygoti masinės žmogžudystės veiksmai, už kurį serbų vyriausybė nusipelno baudmės.

Kosovo civilių gyventojų žudynės pasmerkė ir Jungtinių Tautų generalinis sekretorius, pareikalavęs, kad Serbijos vyriausybė išaiškintų ir

nubaustų žudynėse dalyvavusius karius ar policininkus. NATO vadovybė pradėjo planuoti aviacijos antpuolius Balkanuose prieš Serbijos kariuomenės taikinius. Skelbiama, kad apie 275,000 albanų yra palikę savo namus Kosovo provincijoje ir slapstosi miškuose, nors kasdien darosi vis šalčiau.

• Vašingtone ir Niujorke lankėsi

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per year-\$35.00, first class-\$58 • Single copy-70 cents. Air mail overseas-\$110.00.

Prenumerata metams – \$35.00, pusei metų – \$20.00, pirmą klase – \$58. Oro paštu į užsienį metams – \$110.00. Atskiro numerio kaina 70 centų. Straipsniai pasirašyti pavardė, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai gražinami tik autoriams prašant – Už skelbimų turinį redakcija neatsako.

Redakatoriaus skiltis

AR BŪSIME XXI AMŽIUIJE?

Kai 1948-50 metais į Jungtines Valstijas atvyko keliasdešimt tūkstančių lietuvių, jie neatsidūrė aplinkoje, kurioje nematysi lietuviško veido, negirdėsi lietuviško žodžio. Čia jau gyveno tėviškėnai, kai kurie iš jų – gal net pusšimtį metų. Veikė lietuviškos parapijos, visuomeninės bei kultūrinės organizacijos, buvo leidžiami laikraščiai. Jau seniai ėjo "Darbininkas", "Draugas", "Dirva", daug kitų leidinių, kurių šandien jau nebėra. Naujesiems neberekėjo visko kurti tuščioje vietoje.

Senoji išeivija gerokai skyrėsi nuo ką tik atvykusių savo pažiūromis. Nemaža jų kitaip vertino gyvenimą nepriklausomoje Lietuvoje, nes ne vieną į užjūrius atvijo gerai žinomos – ekonominės priežastys. Jie buvo emigrantai, ieškoję geresnio pragyvenimo. Iš vargingų sluoksnių kilusių išeivių galvose buvo susisukusios lizdus net raudonosios propagandos bakterijos. Todėl ne vienam iš jų buvo gana nelengva suvokti, kas įvyko Lietuvoje 1940 ir 1944 metais, kas darėsi pokaryje. Buvo neaišku, kaip vertinti naujosios bangos atstovus.

Tėvynėje įsisiūbavęs okupantų teroras daugelį senosios išeivijos atstovų nuo komunistinio apsvaigimo greit išblavino. Jų nupirkti ir artimųjų pavyzdžiai tvarkomi ūkiai buvo išdraskyti, motinos ir seserys atsidūrė prie Šiaurės ledjūrio, tėvų ir brolių kūnai gulėjo turgaus aikštėse arba sribynų kiemuose. Pamažu tirpo ir skirtingų išeivijos kartų tarpusavio nepasitikėjimo ledai. Pavyko suvokti, kad naujieji ateiviai – ne emigrantai, o politiniai pabėgėliai. Tačiau ką čia bepaslėpsi, kad buvo ir tokių, kurie niekaip nesuprato, kaip galima, kuriantis kitoje valstybėje, nuolat gyventi paliktos tėvynės lūkesčiais, jos nepriklausomybės atkūrimo rūpesčiais. Patys niekada tokioje politinėje veikloje nedaly-

vavę, jie nepajėgė patikėti tos kovos tikrovėms.

Naujoji banga, metams bėgant, Amerikoje kūrė tarsi antrąją Lietuvą. Lietuviškų organizacijų labai pagausėjo. Atsikūrė tėvynėje veikusios kai kurios politinės sąjungos, net studentų korporacijos. Buvo tęsiami Lietuvoje pradėti neišmatuojamos vertės ir milžiniškos apimties darbai. Pavergtai tėvynei buvo skiriami nauji meno ir mokslo kūriniai. Dalis senosios bangos emigrantų įsijungė į Lietuvos išlaisvinimo veiklą.

Metams bėgant, ir tarp pokario metų atvykėlių ėmė atsirasti abejojančių tos kovos sėkme. Plito nuostata: "Jei nebeįmanoma grįžti į laisvę atgavusią Lietuvą, būkime lietuviais čia – emigracijoje." Vis labiau balo korporantų galvos, ėmė retėti jų gretos. Vaikai ir vaikaičiai vis labiau išitraukė į Amerikos gyvenimą. Svetimas kraštas darėsi savu.

Bet štai sušvito Lietuvos laisvės lyga, Sąjūdis, Kovos 11-oji, atkurtos valstybės pripažinimas. Pergalė! Bet kas toliau? Pasirodė, kad ilgametė lietuviškosios veiklos patirtis darosi labai sunkiai bepritaikoma. Reikia visiškai keisti jos tikslus ir turinį. Mechaniskas pabėgėlių sugrįžimas taip pat nebeįmanomas. Sugrįžusių laukia netikėtos, sunkios kliūtys. Tėvynėje užaugo naujos kartos, kurioms ne visada sekasi bendrauti su grįžtančiais, padėti jiems rasti vietą. Pereinamojo laikotarpio bėdos pasirodė daug didesnės, negu buvo galima tikėtis. Atsivėrusi laisvė ir ūkinė suirutė sąlygojo neplanuotą reiškinį – naujausią emigracijos bangą. Įveikdama dideles kliūtis, ji pasiekė ir Amerikos krantus. Iškilę gausybė klausimų, į kuriuos nepasiruošta atsakyti. Kaip vertinti atvykusius? Gal "urmu" klijuoti bėglių, net Lietuvos išdavikų etiketes? O gal ir naujoji išeivija gali būti labai svarbi tėvynei?

(Tęsinys – kitame numeryje)

Juozas Žygas

Dabar, kuomet beveik pastoviai kalbama apie įvairią draugystę su buvusiu Karaliaučiaus kraštu, vis girdime minint apie Lietuvos sieną su Rusija. Tačiau tenka priminti Lietuvos pareigūnams, kad Lietuva jokios sienos su Rusija neturi. Laikinai pavesto administruoti krašto jokių būdu negalima vadinti Rusija!

Žinoma, Rusijai tokie Lietuvos oficialių asmenų išsireiškimai yra labai malonūs paglostymai. Buvusio premjero A. Šleževičiaus 1994 m. lapkričio 24 d. pareiškimas per radiją yra tiesiog nusikaltimas. Jis tada pareiškė: "Mes pilnai sutinkame su Rusijos nusistatymu, kad Kaliningradas buvo, yra ir bus integralia Rusijos dalimi". Apie šį asmenį mes žinome kaip atėjusį iš LDDP – Lietuvos Didžiųjų Duobkasių partijos eilių. Bet, kaip matome, ir kai kurie dabartiniai vadovai nėra žymiai pasikeitę.

Prof. V. Landsbergis praityje yra peikęs tokius valstybės pareigūnų pasisakymus, "kuriuose jie pabrėžia Karaliaučiaus kraštą esant neatskiriama Rusijos dalimi. Jis ragino atkreipti dėmesį į JAV kongrese svarstomą rezoliuciją, kurioje šios žemės taip pat vadinamos Rusijos laikinai administruojamomis (žr. "Dirva", 1995 m. rugpjūčio 31)".

Pollard, nuteistą kalėti iki gyvos galvos, tačiau JAV prezidentas atsisakė.

• Spalio 1 d. JAV Senatas 96-2 balsais patvirtino lėšas gynybos reikalam – 270 milijardų dolerių, t.y. šiek tiek daugiau, negu prašė prezidentas.

• Spalio 1 d. Rusijos premjeras J. Primakov paskelbė, kad rusų delegacija vyksta į Vašingtoną tartis su Tarptautinio Valiutos fondo pareigūnais. Jis pareiškė viltį, kad jam nereikės griebtis "nepopuliarių priemonių". Jo vyriausybė svarstanti net šešias galimybes, kaip išvesti valstybę iš finansinės krizės. Iš vyriausybės jau pasitraukė vicepremjeras Aleksandr Šochin. Pasitraukė ir vyriausias mokesčių rinkėjas Boris Fiodorov, kuris net paragino Tarptautinį Valiutos fondą

1944-UJŲ SPALIS – MAŽOSIOS LIETUVOS GENOCIDO MĖNUO

Tie, kurie kalba Lietuvos vardu, turėtų nors šiek tiek žinoti, kokių būdu Rytprūsiai tapo "nuo amžių rusiška žeme!" Raudonajai armijai įsiveržus į Rytprūsius (tuo metu ir Klaipėdos kraštas buvo laikomas Rytprūsių dalimi), sovietų ideologas Ilja Erenburg parašė tokį atsišaukimą į raudonosios armijos kareivius: "Žudykite, žudykite! Juk nėra tokio tarp jūsų, kuriam būtų nekaltų vokiečių. Kalti visi – ir gyvieji, ir negimę! Sekite draugo Stalino direktyva! Prievartaukite vokiečių moteris ir šitaip palaušite jų rasinį išdidumą. Žudykite, šlovingieji ir nenugalimieji raudonarmiečiai!" (žr. "Gimtasis kraštas", 1993 m. liepos 1-7 d. nr.). Šiame laikraštyje taip pat pateikiami keletos neutralių šalių ekspertų liudijimai apie genocidą: "Butuose Gumbinėje (lietuvininkų žemėje-J.Ž.) gulėjo daugiau kaip 70 lavonų: išžagintos moterys, vaikai sudaužytomis galvomis, seniai ir 84 metų moteris suskaldyta kaukole. Ji, užsienio ekspertų nuomone, taip pat buvo išprievartauta. Žinoma, čia yra ir Vakarų sąjungininkų kaltė, kurie, žinodami apie tai, tylėjo ir iki šiol tebetyli. Mažai to, dar ir teragina lietuvių su Rusijos imperija gerus santykius palaikyti.

Tačiau dabar, kuomet reikėtų prisiminti dešimčių, o gal net šimtų tūkstančių lietuvininkų išžudymą, matome visiškai priešingus pasiūlymus: "Raginama padėti ka-

riams ir civiliams Kaliningrado srityje – Lietuvos Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis paragino tarptautinę bendruomenę drauge apsvastyti galimą pagalbą Kaliningrado (Karaliaučiaus-J.Ž.) srityje dislokuotiems rusų kariams ir civiliams gyventojams, jeigu jiems grėstų bėda", – rašo "Lietuvos rytas" 1998 m. rugsėjo 8 d.

Tuo laiku man dar teko būti Lietuvoje. Įdomiausia, kad dėl tokių Lietuvos pasiūlymų išsiveidė Karaliaučiaus srities gubernatorius. O Rusijos ambasadorius Lietuvai K

DU KARTUS IŠTREMtas

Kembridžo tarptautinio biografijų centro redaktorato ir patarėjų taryba, kasmet suteikianti Pasaulio žmogaus vardą, šiemet tą garbę skyrė dviem lietuviams – Seimo nariui, rašytojui Jonui Avyžiui ir Lietuvos operos ir baleto teatro solistui Vincentui Kupriui. Ta proga "Tremtinio" redakcija pasveikino žymųjį dainininką. Solistas mielai sutiko atsakyti į kelis klausimus.

Mūsų skaitytojams bus įdomu sužinoti apie Jūsų tremties kelius.

Gimiau Paskerdūmyje, netoli Kėdainių, ūkininko šeimoje. Negaliu pamiršti sodybos, dvikamienio ūzuolo, prie kurio mes, vaikai, žaisdavome, slėpdavomės nuo vėjo ir darganos. Pučiant gaiviam vėjeliui, kartą užmigau po juo. Nejutau, kaip susitelkė juodi debesys, papūtė Šiaurys. Prapliupo liūtis. Ažuolas vienu akimirksniu perskilo, jo kamienai nuvirto, o aš, šakų šakelių saugiai dengiamas, ramiai miegojau. Mama laiminga, kad likau gyvas, nuogąstingai tarė: "Perskilęs ažuolas pranašauja nelaimę".

...Buvo 1941 metų birželio 14-oji. Mūsų šeimą ištrėmė į Altajaus kraštą. Tėvą atskyrė ir 1941 metų spalio 23-ią įkalino 5 metams Krasnojarsko krašte, taigoje, netoli Rešiotų geležinkelio stoties, 7-ame lageryje, kuriame jis 1941 metų lapkričio 21 d. mirė, neišbuvęs katorgoje nė mėnesio. Lig šiol nežinome, kur guli Tėvo kauleliai ir kas juos dengia.

"Eičiau keliais į Tėvynę, jei leistų", – kartojo mama. Deja, grįžti į gimtus namus buvo užginta. Vienintelis sunkus, pavojingas kelias į Lietuvą buvo nelegalus. Ir mama 1947 metais ryžosi. Po sunkios kelionės, siaubingų vargų, išsekę pasiekėme tė-

vynę. Mane į savo šeimą priėmė Antanas Katkus, mamos geras pažįstamas, bitininkas iš Pilionių kaimo netoli Gudžiūnų. Vasarą ganiau karves, o rudenį lankiau Vytauto Didžiojo Alksnėnų pradžios mokyklą. Mama dirbo netoli Gudžiūnų Antušavos tarybiname ūkyje. Mes, nors išsklaidyti, buvome laimingi, kad esame Lietuvoje. Kartais savaitgaliui susirinkdavom pas mamą Antušavoje. Ir tą sykį, 1949 metais, pas mamą svečiuose mums sumigus, naktį pasibeldė kareivis ir tarė: "Sobiraisia, mat, tuda, otкуда sbežala" (Ruoškis, motin, ten, iš kur pabėgai-rus.) Širdis plyšo iš skausmo. Vėl per prievartą reikėjo skirtis su viskuo, kas artima ir brangu. Raudodamas siunčiau beviltišką "sudie" miškeliai, Rūkų ežerui, Antušavos dvarui, parkui, horizontui, draugams – sudie visiems! Ritmingai stuksenant vagono ratams, traukiau pro grotas: "Ar kaltas aš, kad pamylėjau laukus ir pievas Lietuvos".

Iškeliavome į Irkutsko sritį, į Šiaurės Baikalo Bodai-bą, vietinių vadinamą "Nedaiboch" (Neduok Dieve). Vežė gyvuliniuose vagonuose. Juose buvo trijų aukštų gultai, grindyse skylė – tualetas. Išlaipino prie Angaros upės. Po to ilga kelionė baržomis Angaros, Lenos, Viti-mo upėmis. Pagaliau pro kalnų virtinės kontūrus išvydome Bodaibą. Mus pradėjo skirstyti kaip vergus: stipresnius, jaunimą – į šachtas. Mama su keturiais nepilnamečiais vaikais buvo palikta Bodaibe.

O kokia Jūsų, kaip dainininko, solisto veiklos pradžia?

Dainuoju "nuo neatmenamų laikų". Bodaibo mokykloje meno saviveiklai vadovavo to paties likimo lietuvis

Mykolas Simonaitis. Jis ir yra vienas pirmųjų mano muzikos mokytojų. 1954 metais vyresnis brolis Vytautas pakvietė mane į Novosibirską, kur dirbo fabrike, ir padėjo man 1955 metais baigti Novosibirsko 96-ąją vidurinę mokyklą. Brolio globa tęsėsi ir vėliau, kai aš Sverdlovskė mokiausi M. Musorgskio konservatorijoje. 1959 metais, dar 3-io kurso studentas, buvau priimtas operos solistu į Sverdlovsko operos ir baleto teatrą. Čia sutikau tremtinių iš Lietuvos: konservatorijoje fortepijoną studijavo būsimoji Seimo pirmininko žmona Gražina Ručytė, muzikos mokyklą lankė būsima "Ažuoliuko" meno vadovas Haris Perelšteinas ir būsimoji M.K. Čiurlionio meno mokyklos dėstytoja Žibutė Gelgotaitė-Umbrasienė.

Pačius brangiausius, kiekvienam jaunam menininkui reikšmingiausius pirmuosius devynerius kūrybos metus, deja, paaukojau svetimo krašto operai. Į Lietuvą operos solistu dirbti pakvietė mane tik 1968 metais, nors Lietuvos SSR Operos ir baleto teatro vadovybei prisistačiau 1961 metais, kai baigiau mokslus Uralo konservatorijoje. 7 metus kviesdavo mane tik į gastroles. Kaip Lietuvos operos solistas pirmą kartą į sceną išėjau 1968 metų sausio 17 dieną kartu su mūsų operos karaliais, legendiniais solistais – Juozu Mažeika ir Antanu Kučingiu – garbės sargybon prie didžiojo Kipro Petrausko karsto.

P.S. "Dirvai": Mano žmonos Melitos dvi tetos, kaip ir mano mama, 1941 metų birželio 14-tą buvo ištrėmtos į Sibirą. O jų vyrai, kaip ir mano tėvas, buvo atskirti nuo savo šeimų, įkalinti. Ir tik 1945 metais, kai buvo atskirti nuo savo šeimų, įkalinti. Ir tik 1945 metais, kai buvo atskirti nuo savo šeimų, įkalinti. Ir tik 1945 metais, kai buvo atskirti nuo savo šeimų, įkalinti.

(Nukelta į 12 psl.)

PASAULIS IR LIETUVA

* **VAGYS.** Per ekonominių reformų Rusijoje laikotarpį iš šios šalies buvo "išpumpuota" nuo 50 iki 100 mlrd. JAV dolerių užsienio finansinės paramos, gautos iš Tarptautinio valiutos fondo (TVF), Pasaulio banko bei JAV paskolų pavidalu. Tai Harvarde pareiškė Tarptautinio plėtros instituto prie Harvardo universiteto direktorius, buvęs Rusijos vyriausybės patarėjas Jeffrey Sax. Šios lėšos buvo pervestos į sąskaitas Vakarų bankuose arba panaudotos įvairiai nuosavybei užsienyje pirkti. Milijardines paskolas "momentaliai išgraibstydavo Rusijos valdžios viršūnės ir vyriausybės draugai". J. Sax teigimu, paskutinis, liepos mėnesį suteiktas TVF kreditas taip pat buvo beveik visas "perpumpuotas" į Vakarų bankus. Apie milžiniškas pinigų sumas, pasisavintas manipuliuojant neteisėtai privatizuotu turtu, biudžeto lėšomis bei bankų "piramidėmis" ir pervestas į Vakarus, konferencijoje Maskvoje, kalbėjo ir Maskvos meras Jurij Lužkov. (INTERFAX)

* **LATVIJOJE NELAUKIAMA PERMAINŲ.** Latvijos privatizacijos vadovas Janis Naglis parlamento rinkimų išvakarėse pareiškė, kad "radikalių ekonominių reformų laikotarpis artėja prie pabaigos". Jo nuomone, ši bus paskutinė vyriausybė, kuri dar vykdys radikalias ekonomines reformas, o paskui galima bus pradėti gyventi kaip normaliai parlamentinei valstybei. Pagrindinės keturios partijos yra tvirtos rinkos orientacijos, ir tai, manoma, esąs geras ženklas. Analitikų nuomone, latas turėtų išlikti nepakitęs. (DPA)

* **RINKIMŲ REZULTATAI.** Latvijos centrinės rinkimų komisijos negalutiniais duomenimis, šeštadienį įvykusiuose visuotiniuose rinkimuose į Seimą, 5 proc. ribą įveikė tik šešios partijos iš dvidešimt vienos: Liaudies partija surinko 20,93%, "Latvijos kelias" – 18,22%, "Harmonija" – 14,22%, "Tėvynei ir laisvei" – 14,15%, socialdemokratai – 12,87%, "Naujoji partija" – 7,40%. Rinkimuose dalyvavo 72,67 proc. balsavimo teisę turinčių rinkėjų. (BNS)

* **REFERENDUMAS LATVIJOJE.** Dauguma dalyvavusių referendumu dėl Latvijos pilietybės įstatymo pataisų balsavo prieš jų atšaukimą. Pirminiais duomenimis, už pataisų išgaliojimą balsavo 53,04 proc., prieš – 44,94 proc. referendume dalyvavusių piliečių. Taigi pataisos, kurias anksčiau patvirtino šalies Seimas, turės išgalioti. Jos numato suteikti pilietybę nepiliečių vaikams, gimusiems Latvijoje po 1991 metų rugpjūčio 21 d., netikrinant jų latvių kalbos žinių. (BNS)

* **RUSIJA NENUSIRAMINS.** Kai kurių Vakarų analitikų nuomone, Latvijos sprendimas palengvinti pilietybės įgijimo reikalavimus rusakalbiams įpareigoja Rusiją imtis žingsnių tarpusavio santykiams pagerinti. Vokietijos UR ministras Klaus Kinkel mano, jog Rusija dabar turėtų kuo greičiau pasirašyti sienos sutartį su Latvija. Pirmoji Rusijos Užsienio reikalų ministerijos reakcija į referendumo rezultatus buvo palanki. Rusijos energetikos ministras Sergej Generalov Vašingtone pareiškė, jog prašys panaikinti sankcijas Latvijai, kad būtų galima padidinti naftos eksportą per Ventspilio uostą. Tačiau kiti ekspertai mano, jog pagrindinė "kliūtis" - Latvijos siekis stoti į NATO, todėl Rusija toliau loš "žmogaus teisių korta", kartodama vis tuos pačius kaltinimus". (REUTERS)

* **RUSIJA PALAIKO SERBIJĄ.** Rusijos Valstybės Dūma priėmė nutarimą, kuriame teigima, kad bet kokia karinė akcija, kurios imsis NATO prieš Jugoslaviją, apeinant JTO Saugumo Tarybą, bus traktuojama "kaip neteisėtas agresijos aktas". Valstybės Dūma rekomendavo Rusijos Užsienio reikalų ir Gynybos ministerijoms "apsvarstyti klausimą dėl Rusijos atstovų prie NATO atšaukimo konsultacijoms". Gynybos ministerijai rekomenduota patikslinti operatyvinius planus Balkanų kryptimi ir įvertinti karinio techninio bendradarbiavimo su Jugoslavija atnaujinimo galimybę, NATO karinės agresijos prieš Jugoslaviją atvejų. (ITAR-TASS)

* **NAUJI V. ŽIRINOVSKIO GRASINIMAI.** V. Žirinovskij mitingo Kaliningrade metu pareiškė, kad jo partija padarys viską, kad Rusijos kroviniai į Baltijos jūrą eitų tik per Kaliningradą ir Leningradą, kas sukels bedarbiystę Baltijos šalių uostuose. V. Žirinovskij ruošiasi kandidatuoti į Leningrado srities gubernatoriaus postą, o Kaliningrado mero rinkimų (spalio 11 d.) nugalėtoju jis mato savo partijos kandidatą. Tokiu būdu Žirinovskij tikisi "suspausti Baltijos šalis replėmis tarp Leningrado ir Kaliningrado sričių". Žirinovskio manymu, nei Vokietija, nei Lietuva, nei Len

Ruošiamės ALTS 25-ajam seimui

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SĄJUNGOS

LOS ANGELES SKYRIAUS KELIAS

Los Angeles mieste 1945 m. buvo įsteigtas Lietuvai vaduoti sąjungos skyrius. 1949 m. spalio 18 d. šis skyrius, vykdydamas Amerikos lietuvių tautinės srovės Seimo nutarimą, pasivadino Amerikos Lietuvių tautinės sąjungos Los Angeles skyriaus vardu. Tuo metu jo valdybą sudarė: pirmininkas – Petras Žilinskas, sekretorius – Bruno Gediminas, išdininkas – Vincas Archis, nariai – Helen Ficher, Kazimieras Lukšys, Juozas ir Anna Mason, Jonas Miglinas, Adelė Nausėdienė, Harry ir Sophie Waitek, Kazimiera Žilinskienė. Ką tik įsisteigęs skyrius jau 1950 metų pradžioje pasirodė Los Angeles visuomenei su dainos ir vaidybos vakaru. Vakaras pasisekė: Los Angeles visuomenė susipažino su naująja organizacija.

1952 metais viename skyriaus susirinkime svarstant einamuosius reikalus, kilo mintis įsigyti nuosavus namus. Metams bėgant, šis pasiūlymas sulaukė vis daugiau pritariantčių. Tais pačiais metais atskirų skyriaus narių pastangomis suorganizuota lietuviška radijo valandėlė, kuri savarankiškai veikė net 15 metų, vadovaujama ir finansuojama Bruno Gedimino.

Los Angeles lietuvių telkinys augo ir stiprėjo, nes vis daugiau lietuvių iš rytinių pakraščių kėlėsi į palankiu klimatu garsėjančią Kaliforniją. Nemažas skaičius iš Europos neseniai atvykusių lietuvių su šeimomis rado prieglobstį gražioje Ramiojo vandenyno pakrantėje. Tuo pačiu stiprėjo ir ALT sąjungos Los Angeles skyrius. 1956 m. kovo 17 d. skyriaus metiniame susirinkime nutarta imtis konkrečių žygių įsigyti nuosavus namus. Netrukus valdybos paruoštas Tautinių namų statusas buvo pristatytas, aptartas ir patvirtintas.

1958 metais pasirodė ALT s-gos Los Angeles skyriaus leidžiamas informacinis leidinėlis "Kalifornijos aidai" – 4 puslapiai atspausdinti rotatoriumi. Redaktorius – Alfonsas Valavičius. Jam padėjo Bronius Dūda ir Alfonsas Latvėnas.

1961 metų pradžioje Los Angeles Lietuvių tautinių namų dalininkų metiniame susirinkime buvo išrinkta pirmoji Tautinių namų valdyba. Į ją išrinktieji taip pasiskirstė pareigomis: pirmininkas – Alfonsas Valavičius, vicepirmininkas – Bronius Dūda, vicepirmininkas – Dr. Juozas Jurkūnas, sekretorius – Vytautas Aleksandrūnas, izdi-

ninkas – Bruno Gediminas, nariai – Antanas Mažeika ir Alfonsas Latvėnas. Tų pačių metų birželio pabaigoje A. Kiršonis surado parduodamus pastatus. Pasirašius sutartį ir sumokėjus pirmąjį įnašą, **Lietuvių Tautiniai namai**, nors ir su nemaža skola, tapo tikrove. Jau tais pačiais metais jų patalpose, skyriaus narių iniciatyva, vadovaujant Aleksui Kiršoniui, įsteigtas Lietuvių Kredito kooperatyvas. Tai buvo didelis palengvinimas naujakuriams, kurie dabar galėjo saugiai ir geromis sąlygomis tvarkyti savo santaupas bei paskolas.

Labai glaudai paminėsiu, ką skyrius rengė Lietuvių Tautinių namuose, o kartais ir šv. Kazimiero parapijos salėje.

Lietuvos prezidento Antano Smetonos sukakčių minėjimai:

18 metų mirties minėjimas, kalbėjo Lietuvos Gen. Garbės konsulas dr. J. Bielskis;

20 metų mirties minėjimas, kalbėjo Lietuvos Gen. Garbės konsulas dr. J. Bielskis;

100 metų gimimo minėjimas, kalbėjo svečias iš Čikagos – inž. Jonas Jurkūnas;

narių susirinkime "Kodėl ir kaip įvyko gruodžio 17 d. perversmas" – inž. A. Mažeika;

40 metų mirties minėjimas – Lietuvos Gen. Garbės konsulas, inž. V. Čekanauskas;

45 metų mirties minėjimas, kalbėjo dr. Povilas Švarcas. Po paskaitos buvo rodomas filmas apie prezidento Antano Smetonos gyvenimą;

120 metų gimimo ir 50 metų mirties minėjimas, kalbėjo žurnalistas ir redaktorius Karolis Milkovaitis.

Tautos švenčių minėjimai:

1985 m. – prelegentas Feliksas Masaitis, buvęs ALT s-gos LA skyriaus pirm.;

1986 m. – prelegentas Lietuvos Gen. Garbės konsulas Vytautas Čekanauskas;

1987 m. – prelegentė viešnia iš Čikagos Matilda Marcinkienė;

1988 m. – prelegentė viešnia iš Čikagos Vida Jonušienė;

1989 m. – prelegentas jaunesnės kartos atstovas Tadas Dabšys, Kriaučeliūno fondo premijos laimėtojas, ALTos vicepirmininkas;

1990 m. – prelegentas istorikas Vincas Trumpa;

1991 m. – prelegentas žurnalistas ir redaktorius Karolis Milkovaitis;

1992 m. – prelegentas režisierius Petras Maželis;

1995 m. – prelegentas Lietuvos Gen. Garbės konsulas Vytautas Čekanauskas.

"Dirvos" sukaktys bei "Dirvai" paremti skirti renginiai

1965 m. "Dirvos" 50-mečio jubiliejus. Prelegentas – svečias iš Čikagos ALT s-gos pirm. inž. Jonas Jurkūnas;

1972 m. vakaras "Dirvai" paremti. Prelegentas – inž. Antanas Mažeika;

1976 m. "Dirvos" 60-mečio jubiliejinis pokylis. Minėjime dalyvavo ir sveikino ALT s-gos Emilija Čekienė;

1980 m. "Dirvos" 65-mečio jubiliejaus minėjimas ir pokylis. Prelegentas – Lietuvos gen. garbės konsulas, inž. Vytautas Čekanauskas "Dirvai paremti gauta aukų \$ 625.00;

1985 m. "Dirvos" 70 metų sukaktuvinis banketas. Prelegentas – Dr. Leonas Kriaučeliūnas. "Dirvos" vėjais metu surinkta virš 10

tūkst. dol. aukų;

1990 m. "Dirvos" 75 metų jubiliejaus ir spaudai paremti vėjais atidarymo popietė. Ją rengė specialus iš skyriaus narių sudarytas komitetas, kuriam pirmininkavo Jonas Petronis. Surinkta 4,595.00 dol.

1990 m. "Dirvos" deimantinis jubiliejus. Prelegentė – viešnia iš Čikagos, "Dirvos" vėjais centrinio komiteto pirmininkė Irena Kriaučeliūnienė. Vietinio komiteto pirm. Jonas Petronis įteikė 15,000 dol. čekį;

"Dirvos laureatų pagerbimai

1962 m. pagerbta rašytoja Alė Rūta-Arbienė, "Dirvos" romano konkurso laureatė;

1963 m. surengtas renginys laureatei Alei Rūtai pagerbti;

1969 m. pagerbti "Dirvos" novelės konkurso laureatai, rašytojai – Jurgis Gliuda ir Andrius Mironas;

1974 m. suruošta literatūrinė popietė "Dirvos" novelės konkurso laimėtojai rašytojai Petronėlei Oriantai pagerbti;

1978 m. surengtas "Dirvos" novelės premijos įteikimas laureatei Marijai Tubelytei, atskridusiai iš Taivano.

Kiti renginiai

1962 m. surengtas susitikimas su svečiu iš Europos – Valteriu Banaičiu. Svečias perskaitė pranešimą apie tuometinę būklę Lietuvoje;

1963 m. vasario 16 d. proga į Lietuvį Tautinius namus pakviesti svečiai: Lietuvos atstovas iš Vašingtono (Washington D.C.) J. Kajekas, iš Lietuvos pasiuntinybės prie Vatikano – Stasys Lozoraitis jr. ir iš Čikagos ALT-os sekr. inž. E. Bartkus. Tais pačiais metais surengtas

1863 metų sukilimo ir Kražių skerdynių 100 metų sukakties minėjimas;

1964 m. ruoštas Pavasario balius praėjo labai jaukioje nuotaikoje. Programą atliko solistė Liucija Zaikienė;

1969 m. paminėtas rašytojo kan. Tumo Vaižganto gimimo šimtmetis;

1971 m. surengtas rašytojo laureato Jurgio Gliaudos naujos knygos "Simas" pristatymas lietuvių visuomenei;

1977 m. Philadelphia, PA, ALT s-gos Seime, pirmą kartą Los Angeles tautininkai buvo išrinkti į sąjungos valdybą: inž. Antanas Mažeika – pirm., agr. Bronius Dūda ir inž. Vytautas Čekanauskas – vicepirm., Edvinas Balceris – sekr. ir Alfonsas Tumas – izd.

Tai buvo didelis pasitikėjimo ir pagarbos išreiškimas toli esantiems Los Angeles skyriaus tautininkams. Tais pačiais metais buvo ir kitas didelis įvykis mūsų telkinyje: Valstybės departamentas raštu pranešė Lietuvos atstovui, kad Vytautas Čekanauskas pripažintas Lietuvos Generaliniu Garbės konsulu Los Angeles mieste. V. Čekanauskui negalint eiti dviejų pareigų, reikėjo Sąjungos valdybos vicepirmininko pareigas perleisti teisininkui Jonui Mockui;

1977 m. ALT s-gos Los Angeles skyrius ir Lietuvį Tautinių namų valdyba surengė Los Angeles lietuvių visuomenei naujos ALT s-gos valdybos pristatymą;

1979 m. Čikagoje, ALT s-gos XVI Seime, esamoji, iš Los Angeles tautininkų sudaryta Sąjungos valdyba buvo išrinkta kitai kadencijai;

1980 m. surengtas Tautinės sąjungos valdybos išleistas knygos "Tautinės minties keliu" pristatymas Los Angeles lietuvių visuomenei. Tais pačiais metais Los Angeles mieste vyko VLIKo seimas. Visas skyrius daug prisidėjo prie jo surengimo bei pravedimo. Seime dalyvavo ir Tautinės sąjungos pirm. inž. Vaclovas Mažeika bei trys buvę Sąjungos pirmininkai: Teodoras Blinstrubas, inž. Jonas Jurkūnas ir inž. Antanas Mažeika, kuris buvo Seimo rengimo komiteto pirmininkas;

1986 m. – ekskursija po Karibų jūrą. Kelionę organizavo ALT s-ga. Vadovavo "Amber" kelionių biuro vedėja

Matulaičio namų 30-metis

Putname, Nekaltai Pradėtos Mergelės Marijos seserų vienuolijos centre rugsėjo 13 d., kartu su tradiciniu Šiluvos atlaidų paminėjimu Matulaičio slaugos namai atšventė savo 30-mečio jubiliejų.

Namai buvo pastatyti tuo metu vienuolijai vadovavusių seserų provinciolių – Aloyzos Šaulytės ir Augustos Sereikytės rūpesčiu. 1968 m. pašventinti, jie atvėrė duris lietuviams. Juose ligi šiol gyveno 844 gyventojai, tarp kurių buvo 506 lietuviai. Namai nėra dideli, juose – 119 lovų. Pievos, kalvelės, miškai, bei prie pat namų augantys beržai primena lietuvišką gamtovaizdį.

Lietuviškomis tradicijomis – Vasario 16, Birželio 14, Kovo 11, Kūčiomis bei Kalėdomis, velykiniais papročiais, gegužinėmis ir rožančiaus pamaldomis, kasdien ir sekmadienį aukojamomis lietuviškomis šv. Mišiomis, du kartus per savaitę skaitomomis lietuviškomis žiniomis ir lietuviškos muzikos programomis rūpinasi šešios seserys ir dvi jų talkininkės. 20 metų tų namų administratore išbuvo sesuo Bernadeta Matiukaitė. Pastaruosius 10 metų ji yra Matulaičio namų tarybos pirmininkė. Šią tarybą sudaro 4 seserys ir 3 pasauliečiai. Troškimas tarnauti Bažnyčiai, žmonėms yra nuolatinis ir nesi- baigiantis.

30 metų jubiliejaus proga įvyko iškilminga procesija, kuriai vadovavo Jo Ekscelsencija vysk. P. Baltakis, namų kapelionas kun. R. Kra-

sauskas ir prel. V. Balčiūnas. Joje pėsti arba vežimėliuose dalyvavo slaugos namų gyventojai ir iš vienuolyno atvykę Šiluvos atlaidų minėjimo dalyviai. Visa ta minia, giesmėms skambant, patraukė prie Liurdo Marijos. Ten ir grįžus į koplyčią įvyko esminė šventės dalis: padėkos maldos už tuos nuostabius darbus, kuriuos būreliui lietuvių seselių Viešpats leido ir leidžia atlikti.

30 metų – nedaug. Bet tiems, kurie slaugos namų rūpesčius pažįsta, tai – didelė Dievo dovana. Juose per tuos dešimtmečius dirbo 23 vienuolės – Putnamo seselės. Buvo globojamos 21 ligonis kunigas ir ne vienas Lietuvai nusipelnęs asmuo.

Prie Namų statybos aukomis prisidėjo ir Klyvlendo lietuviai, priimdami ir dalyvaudami Čikagos seselių rėmėjų atvežtose madų parodose, vykusiose parapijos salėje! "Dirva" taip pat negailėjo vietos nei nuotraukoms, nei žinutėms, nei platesniems aprašymams. Vienus sukviėtė, o kitus išjudino aukoti. Jai ir po 30 metų – didelis ačiū!

Visi kartu džiaukimės namais, kurie tarnauja senatvės ir ligų slegiamiems lietuviams. Atvažiuokite pasižiūrėti. Gal patiks? Gal norėsite ir pasilikti? Jei ne tuoj pat, tai vėliau...

*Aldona Prapuolenytė
Seselių talkininkė*

Putnam, CT

Vyskupas Paulius Baltakis kalba rožančių kartu su procesijos dalyviais Putname. Priekyje sesuo Aloyza ir kun. V. Pikturka.

Prie Matulaičio slaugos namų. Iš kairės: kapelionas kun. R. Krasauskas ir trys buvusios provincijolės seserys: Aloyza Šaulytė, Augusta Sereikytė ir Matulaičio namų tarybos pirmininkė Bernadeta Matiukaitė.

PLB VALDYBOS PRANEŠIMAS DĖL "PASAULIO LIETUVIO"

1998 rugsėjo 25 d. "Pasaulio lietuvių" redaktorius Bronius Nainys pareiškė Pasaulio Lietuvių bendruomenės valdybos atstovams – pirmininkui Vytautui Kamantui ir PLB Švietimo komisijos pirmininkei Reginei Kučienei, kad jis "Pasaulio lietuvių" daugiau neberedaguoja. 1998 m. rugpjūčio-rugsėjo numeris yra paskutinė jo redaguota bei spaudai

paruošta laida. PLB valdyba turėjo perimti tolimesnį šio savo leidinio redagavimą.

1998 spalio 2 d. PLB Valdybos atstovai – Vytautas Kamantas ir Regina Kučienė perėmė iš buvusio redaktoriaus Broniaus Nainio "Pasaulio lietuvių" redakcijos patalpas, inventorių, raštus, dokumentus ir archyvus, esančius Pasaulio lietuvių centre Lemonte, Illinojaus valstijoje, prie Čikagos.

PLB Valdyba nuoširdžiai dėkoja Broniui Nainiui už jo daugelio metų (1976 sausio – 1978 birželio ir 1981 sausio – 1998 rugsėjo) didelį, rūpestingą, bendruomenišką ir lietuvišką "Pasaulio lietuvių" redagavimo darbą. Jo redagavimo metais leidinio puslapiuose buvo gerai ir įvairiai parodytas Lietuvos ir už jos ribų gyvenančių ir dirbančių visų kraštų lietuvių bendruomenių švietimo, kultūros, jaunimo, sporto, visuomeninis, politinis, ekonominis ir kitoks gyvenimas. "Pasaulio

lietuvis" pasižymėjo gera ir švaria lietuvių kalba, laiku ir tvarkingai lankė savo skaitytojus.

"Pasaulio lietuvių" – PLB Valdybos leidinį Bendruomenės minčiai ir gyvenimui – dabar redaguoja patys PLB valdybos nariai, kol bus surastas naujas redaktorius arba redaktorė. Korespondencijas, straipsnius, žinias, laiškus ir nuotraukas prašoma siųsti šiuo adresu: Pasaulio lietuvis, 14911 127th Street, Lemont IL 60439. Tel. 630-257-8714, fax 630-257-9010.

Pasiūlymus, patarimus arba klausimus apie kandidatus užimti "Pasaulio lietuvių" redaktoriaus pareigas prašome siųsti arba perduoti Pasaulio Lietuvių bendruomenės valdybai (Lithuanian World Community), 14911 127th Street, Lemont IL 60439 tel. 630-257-8714, fax 630-257-9010, e-mail: plbvaldyba@aol.com

*Vytautas Kamantas
PLB Valdybos pirmininkas*

"DIRVAI" AUKOJO:

A.a. Povilo Babicko (Natick, MA) testamentinis palikimas "Dirvai" 1,000
R.Kašuba, St. Charles, IL 100
B.Auginas, Lyndhurst, OH 50
T.Mečkauskas, Lansing, IL 30

V.Miklius, St. Petersburg, FL 20
V.Bergas, W. Hyannis, MA 15
B.Karklius, Cleveland, OH 15
H. Janužys, Morgan Hill, CA 5

*Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame*

Dėl "Pasaulio lietuvių"

Su "Pasaulio lietuvių" žurnalu turintiems bet kokių ryšių pranešu, kad šio žurnalo daugiau neberedaguoju. 1998 rugpjūčio-rugsėjo numeris buvo paskutinė mano redaguota, spausdinimui paruošta laida. Visą spalio laidai atsiųstą ir rugpjūčio-rugsėjo laidai skirtą, bet joje netilpusią, užsilikusią medžiagą bei

nuotraukas "Pasaulio lietuvių" leidėjos – PLB valdybos pirmininko Vytauto Kamanto nurodymu jam perdaviau 1998 rugsėjo 25 d. Nuo šios dienos už bet kokius su "Pasaulio lietuvių" susijusius reikalus nebesu atsakingas.

Bronius Nainys
1998 m. rugsėjo 25d.

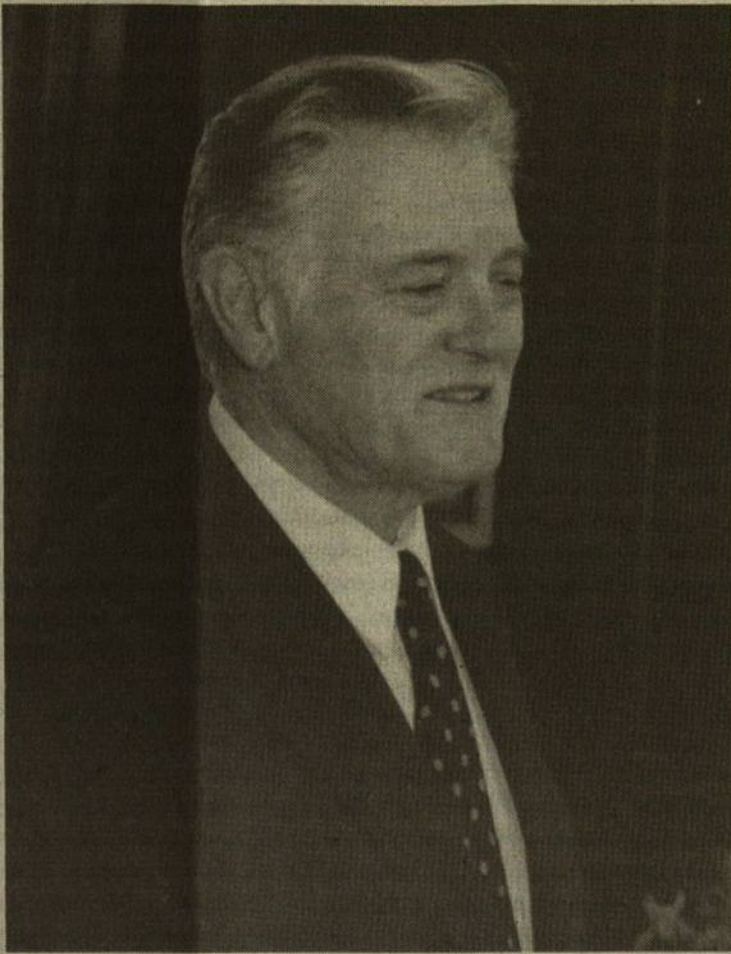

Buvęs ilgametis "Pasaulio lietuvių" redaktorius Bronius Nainys (kairėje) ir PLB pirmininkas Vytautas Kamantas – 1997 metų vasarą Vilniuje.

Lietuvos ambasados pranešimas LIETUVOS PREZIDENTAS LANKYSIS VAŠINGTONE

Lietuvos ambasada Vašingtone praneša, kad spalio 21-23 d. JAV sostinėje Vašingtone lankysis Lietuvos Respublikos Prezidentas Valdas Adamkus. Planuojami Prezidento Valdo Adamkaus susitikimai su JAV Prezidentu Bill Clinton, Valstybės sekretore Madeleine Albright, Gynybos sekretoriumi William Cohen, Komercijos sekretoriumi William Daley, JAV senatoriais ir Atstovų Rūmų nariais.

Spalio 21 d. Prezidentas V. Adamkus priims Vašingtono aplinkosaugos Teisės Instituto ("Environmental Law Institute") metinį apdovanojimą. Tą pačią dieną Prezidentas dalyvaus Amerikos Katalikiškojo universiteto specialiaame renginyje, skirtame pagerbti Prezidentą V. Adamkų, jam suteikiant Teisės mokslų Garbės daktaro laipsnį. Renginio metu V. Adamkus skaitys pranešimą "Aplinkos apsauga – mūsų moralės ir teisinės pareiga. Senas klausimas šiuolaikiniame – po Šaltjo karo – kontekste".

Lietuvos Prezidentas Valdas Adamkus. V. Kučo nuotr.

Spalio 21 d. 10:30 val. ryto Prezidentas Valdas Adamkus pasisakys Strateginių ir tarptautinių studijų centre (CSIS). Spalio 22 d. 2

val. po pietų susitiks su žurnalistais Spaudos klube (National Press Club).

Lietuvos ambasada
Vašingtone

NAUJIENOS IŠ ČIKAGOS IR JOS APYLINKIŲ Rašo Edvardas Šulaitis

GRAŽUS TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS CICEROJE

Ilgą laiką Lietuvoje dėstęs ir su jaunimu ten dirbęs, bet Ciceroje gimęs ir augęs mokslo vyras – dr. Arvydas Žygas buvo pakviestas pagrindiniu kalbėtoju Ciceros lietuvių telkinyje rugsėjo 13 d. įvykusiame Tautos šventės minėjime. Minėjimo pradžioje rengėjų vardu kalbėjo Mindaugas Baukus, atstovavęs Lietuvių bendruomenės apylinkę ir Stasys Dubauskas – ALTos atstovas. Buvo sugiedoti JAV ir Lietuvos himnai, o prasmingą invokaciją paskaitė kun. dr. K. Trimakas.

Šių dviejų organizacijų surengtame minėjime dr. A. Žygas panagrinėjo du, tarpusavyje susijusius klausimus – apie dabartinius užsienio lietuvių veiklos uždavinius ir jų ryšius su tėvyne, atsižvelgiant į praeities pamokas. Kalbėtojas teigė, jog mūsų svarbiausieji uždaviniai, kaip ir anksčiau, tebėra lietuvių išsaugojimas užsienio lietuvių bendruomenėse bei lygiavertis rūpestis Lietuvos gyvenimo atnaujinimu bei pagerinimu. Jis pabrėžė, kad neteislinga manyti, jog lietuviškas gyvenimas įmanomas tik gyvenant geografinėje Lietuvoje. Jis mano, kad bet kur gyvenant galima likti lie-

tuviu ir darbuotis jos naudai.

Dr. A. Žygas, iškėlęs dar ankstesniais metais buvusį nuomonių skirtumą dėl ryšių su pavergta Lietuva, tikino, jog teisūs buvo tie, kurie teigė, kad "jeigu nebus gyvo ryšio su tėvyne, tautiškumo samprata ir tėvynės meilė niekuomet negalės būti pilnavertiškai perteikiama naujoms kartoms". Jis nurodė, kad šiandien išeivijos jaunesnės ir vidurinės kartos sąmoningų, išpareigojusių ir pasižventusiųjų tarpe daugumą sudaro tie asmenys, kurie savo studijų metais pažino ir pamilo Lietuvą akivaizdžiai.

(Nukelta į 10 p.)

Tautos šventės minėjime Ciceroje.

E. Šulaičio nuotr.

Neseniai atvykusiems į Ameriką IMIGRANTAI IR PABĖGĖLIAI

Raimonda Mikatavage

(Tęsinys. Pradžia – 18 nr.)
Jeigu nebaigėte vidurinės mokyklos

Jeigu nebaigėte vidurinės mokyklos, bet esate pasiruošę įgyti atestatą eksternu, Amerikoje galite laikyti bendrojo išsilavinimo egzaminą (General Educational Development – GED-Test). GED diplomą prilygsta vidurinės mokyklos atestatui, jį pripažįsta dauguma koledžų bei universitetų. Šį egzaminą galima laikyti visoje JAV teritorijoje angliškai, ispaniškai ir prancūziškai.

Pradėkite nuo bandomojo specialaus GED egzamino (Official GED Practise Test). Knygelę su šio egzamino užduotimis galite nusipirkti už 10 dolerių ir atlikti šias užduotis namuose. Taip sužinosite, ar esate pasirengę tikram egzaminui, ar reikėtų užsirašyti į kurio nors dalyko kursus. Norėdami nusipirkti bandomojo egzamino užduočių knygelę, parašykite adresu: Learning Line, P.O. Box 81826, Lincoln, NE 8501 - 1826. Kai būsite pasirengę tikram egzaminui, paskambinkite į savo valstijos Švietimo departamentą ir pasiklauskite, kur yra artimiausias egzaminų centras.

PINIGAI

Mokesčių inspekcija

Mokesčių inspekcija (Internal Revenue Service – IRS) yra didžiausia įstatymų laikymosi kontrolės institucija JAV, turinti 600 skyrių ir per 110 000 darbuotojų. Ji tikrina, kad žmonės sumokėtų privalomus mokesčius. Visiems JAV piliečiams ir gyventojams labai svarbu gerai išmanyti galiojančių mokesčių įstatymus ir turėti nors bendrą supratimą apie milžinišką tarnybą, tikrinančią, kaip jų laikomasi.

IRS, tikrindama, kaip laikomasi mokesčių įstatymų, savo veikla grindžia pasitikėjimu. Tačiau skrupulingai žiūrima, ar šiuo pasitikėjimu nepiktnaudžiaujama. IRS pareigūnai ims jus persekioti, jei įtars, jog nesumokėjote visų mokesčių. Visų pirma privalote suprasti, jog viskas

bus gerai, jeigu teisėtai būdais bandysite išvengti mokesčių arba juos sumažinti. Vengti mokesčių, klaidingai pateikiant finansinių sanderių duomenis ar jų visai nepa-rodant, yra nusikaltimas. Apie mokesčius parašyta daugybė knygų, tačiau įstatymai nuolat keičiasi. Šiame skyriuje paaiškinami tik bendrieji mokesčių įstatymų principai. Naujausias žinias galite gauti, kreipdamiesi į profesionalų teisininką, besispecializuojantį mokesčių klausimais, arba tiesiai į IRS.

Štai kaip veikia mokesčių apskaitos sistema. Kai pradėsite dirbti, darbdavys duoda jums užpildyti formą W-H, kurioje nurodote išimtis, atleidžiančias nuo dalies mokesčių (exemptions). Jeigu jūs išlaikote šeimą, o jūsų žmona nedirba, nes turite du nepilnamečius vaikus, galite nurodyti keturias išimtis. Jūsų darbdavys sumažins mokesčius, atskaitomus iš atlyginimų čekio, atsižvelgdamas į nurodytą išimčių skaičių.

Jeigu kuriais nors konkrečiais metais tikėtės daug mokesčių lengvatų (deductions), galite nurodyti kitokių išimčių skaičių. Mokesčių lengvatos – tai teisėtas būdas sumažinti mokesčius. Tais metais, kai pirkome namą, mes turėjome teisę naudotis daugeliu lengvatų. Metų pradžioje nurodėme didesnę išimčių skaičių, tuo būdu padidindami kiekvieno mūsų atlyginimų čekio sumą. Metų pabaigoje pritaikytos mokesčių lengvatos išlygino mūsų mokesčių išsiskolinimus.

Jeigu darbdavys iš jūsų atlyginimų čekio išskaičiuoja per didelius mokesčius, jūs tarsite skolinat savo pinigus IRS, negaudami jokių palūkanų. Nors metų pabaigoje gauta kompensacija už permokėtus mokesčius gali atrodyti patraukli, taip elgtis nėra išmintinga.

Kiekvienų metų pabaigoje visi asmenys, kurių pajamos viršija tam tikrą lygį, privalo užpildyti formas apie mokesčius valstijai ir federalinei vyriausybei. Šios formos dažnai vadinamos "mokesčių grąžinimo" formomis. Jas galima gauti bet kuriame pašte ar bibliotekoje. Atsižvelgiant į tai, kokius mokesčius privalėjote sumokėti už gautas pajamas, galite gauti kompensaciją arba likti skolingi. Mokesčių formas privalote užpildyti kasmet iki kitų metų balandžio 15-osios arba parašyti prašymą pratęsti šį terminą.

Immigrants and Refugees/ by Raimonda Mikatavage. Tel: (410) 374-3117.

PASIVAİKŠČIOJIMAI PO ŽALIUSIUS RŪMUS

Orinoko avantiūra

Jonas Dunduras

33

Šalia antropologų ir etnologų, misionierius kankina visada esančios "anti-Gringo" nuotaikos, kurias skatina įvairios visuomeninės ir privačios politinės frakcijos bei agitatoriai, kurių čia niekada nestinga. Skleidžiami gandai, jog protestantai vykdo ekonominį šnipinėjimą, slapta atlieka geologijos ir mineralogijos tyrimus, jog jie yra užsimaskavę Centrinės Žvalgybos valdybos (CIA) agentai. Šiuos įtarimus tamsiuose vietiniuose pakaušiuose sukelia misionierių plačiai vartojama trumpųjų bangų radijo aparatūra, be kurios iš tikrųjų čia nebūtų įmanoma apsieiti, palaikant ryšius su plačiai išmėtytomis misijų stotimis. Misionierių vartojama vandens filtravimo ir dirvožemio tyrimų aparatūra irgi teikia medžiagos kalboms, jog taip maskuojamos vertingų mineralų paieškos, kad ateityje būtų galima juos eksploatuoti ir išnaudoti kraštą. Laikas nuo laiko, dažniausia po to, kai pasikeičia valdančios politinės partijos, kai kurios religinės misijos būna arba išprašomos iš krašto, arba jų veikla žymiai susiaurinama. Ne paslaptis, jog nei valdžia, nei vietiniai katalikų hierarchai ypatingos meilės fundamentalistams nerodo, bet juos nuo visiško išvairo saugo labai stiprus fundamentalistų politinis užnugaris JAV – vadinamose "Bible Belt" valstijose ir tų valstijų kongresmenų bei senatorių spaudimas atitinkamoms Lotynų Amerikos vyriausybėms. Šie, niekada nemažėjantys protestantų misionierių būties rūpesčiai, be abejo, sąlygoja jų ryškų atsargumą ir nepasitikėjimą pašaliečiais. Neretai, kalbant su jais, sunku iš jų išgauti ką nors daugiau, negu "taip" arba "ne". Tokį elgesį jie teisina tuo, jog be chroniškai neigiamų atsiliepimų apie jų veiklą, nieko teigiamo apie save negirdi.

Mano susitikimai su įvairiais Lotynų Amerikos misionieriais, o taip pat ir Centri-

nėje bei Pietų Amerikoje, įvykę kelionių metu, buvo gana malonūs: esu iš jų patyręs daug geros valios ir gavęs labai reikalingą pagalbą. Daug kartų, atsidūręs toli nuo "civilizacijos", buvau jų skaniai pavaišintas (net ir "Campbell's Chicken Noodle Soup"!). Apytuščiai geriamo vandens indai būdavo papildyti šaltu filtruotu vandeniu, o tuščios mano laivų benzino statinės vėl pripiltos. Be viso to aš ne kartą būčiau atsidūręs labai apverktinoje padėtyje. Kartais, kai nebūdavo kitų priemonių, misionieriai nuskradindavo mane į rūpimas vietas savo amfibiniais lėktuvais. Dažnai pas juos gėriau tirpią "Maxwell House" kavą, kuri kai kuriose misijose yra tikra retenybė, laikoma tik retkarčiais užklystantiems pakeleiviams.

Žinoma, turiu prisipažinti, jog tais atvejais, kai man reikėdavo pagalbos, fundamentalistams nesireklamuodavau, jog save vadinu kataliku. Kaip geri kalvinistai, taip ir daugelis fundamentalistų šakų katalikų net nelaiko krikščionimis ir nerodo jokio entuziazmo užmegzti su jais artimesnius ryšius.

Katalikų misionieriai, kaip ir pati Bažnyčia, čia yra įsitvirtinę jau nuo penkioliktojo šimtmečio pabaigos. Juk jie lydėjo Cortez'ą, Alvarado, Pizzaro ir kitus dabartinės Lotynų Amerikos užkariautojus arba ispaniškojo jungo nešėjus, vadinamuosius konkvistadorus ("Conquistadores"), žiūrint, kurio požiūrio laikomasi – ispanų ar actekų, majų ar inkų. Katalikų misijų taktika yra nepalyginamai nuosaikesnė ir santūresnė negu protestantų. Katalikai čia jaučiasi esą šeimininkais. Jie jaučiasi esą namie, nors misionierių tarpe yra nemaža svetimtaučių kunigų bei vie-

nuolių. Praeityje pasitaikydavo ir vienas kitas lietuvis kunigas ar vienuolė.

Yra įvairių nuomonių apie tikėjimo sampratą ir gylį tarp naujųjų krikščionių. Naujieji protestantai, kaip ir katalikai, iš pradžių gausiai lankosi savo konfesijų pamaldose. Tačiau katalikų pamaldose dalyvaujančių vyrų skaičiaus santykis, lyginant su moterų, yra dramatiškai pasviręs moterų naudai. Esu matęs pamaldų ir procesijų, kuriose dalyvavo maždaug pora šimtų moterų ir šešetas vyrų. Tiesa, kažkas, rašydamas apie tikėjimo apraiškas, yra pasakęs, jog vien tik bažnyčios lankymas nepadaro žmogaus krikščioniu, kaip ir lankymasis automobilių remonto dirbtuvėse nepadaro žmogaus automechaniku.

Labai seniai, keliaudamas po Haiti susipažinau su "National Geographic Society" žurnalo fotografu Bill Campbell. Aš turėjau gerą, keturiais varomais ratais anglišką "Land Rover", o jis – dėžę foto filmų, bet negalėjo gauti džipo ar panašaus "Land Rover". Greitai sudarėme sandorį: "mano transportas – jo filmai" ir iškeliavome. Haiti tuo laiku buvo tik vienas kelias, vertas trečios rūšies negrįsto vieškelio vardo, vedantis iš *Port au Prince* į *Cap Haitien*. Iš viso ten buvo ne daugiau kaip trejetas pravažiuojamų kelių. Vidurvasariais, upėms išdžiūvus – Haiti didesnių upių nėra – būdavo keliaujama išdžiūvusių upių vagomis, bet tik sunkvežimiais ir džipais. Mums palengva judant akmenuota upės vaga, netoli *Croix de Bouquette* miestelio, prakiuro dangus. Lietus pylė lyg iš kibiro. Tai galima patirti tik tropikuose. Upės vaga pirmiausia pavirto į akmenuotą purvyną, o po to – į atgijusią, bet dar negilią upę. Laimei, neužilgo suradome išvažiavimą iš upės į kelią. Land Rover'io apačioje kažkas labai barškėjo, keldamas mūsų nerimą. Greičiausia kur nors atsitrenkėme į upės ak-

menį. Nors ir barškėdami bei sušlapę įvažiavome į miestelį, norėdami išsidžiovinti ir, svarbiausia, surasti to barškėjimo kilmę.

Keliaujant vadinamojo trečiojo ar dar primityvesnio pasaulio aplinkoje, o ypač tokio krašto gilesnėje provincijoje, atsiradus svarbesniam reikalui ar patekus į kokią nors bėdą, pagalbos dažniausia ieškoma dviejose vietose. Jei policijos ar mokyklos netoliese nematyti, viena iš tokių vietų yra bet kurios religijos dvasiškių būstinė. Antroji yra tos vietovės didžiausia, geriausia krautuvė ar kita komercinė įstaiga. Abejais atvejais ten galima tikėtis, kad kas nors bent kiek mokės vieną ar kitą mums žinomą kalbą arba bent keletą jos žodžių, taigi bus labiau apsišvietęs, negu dauguma vietinių piliečių.

Croix de Bouquette bažnyčia iškiliai stovėjo mažos žolėtos aikštelės gale, ir mes šlapi, purvini ir bjauriai barškantys, įvažiavome į klebonijos kiemą. Buvo sekmadienio rytas. Liūtis vis dar tęsėsi. Prisistatėme kunigui ir paaiškinome, kokios bėdos mus pas jį atvedė. Prancūzas kunigas (o gal jis buvo ir klebonas), mokėjo angliškai. Atrodo, jog mūsų nelauktas pasirodymas suteikė net šokią

tokią įvairovę jo monotoniškai kasdienybei šiame Haiti užkampyje. Jis ypatingai domėjosi mano kompanionu ir jo fotografine misija, nes "National Geographic" žurnalas jam buvo gerai žinomas. Svetingasis kunigas mus aprūpino rankšluosčiais ir pavaišino kava, nors pats jos negėrė, nes neužilgo turėjo aukoti sekmadienio sumą. Mums gurkšnojant aromatینگą haitietišką kavą, kurią kažkada labai mėgo Napoleono žmona Josefina, miestelyje pradėjo bildėti būgnai. Klausiamai žvilgtterėjome į kunigą. Jis su šypsena ir atlaidžiu rankų mostu, lyg kalbėtų apie vaikų išdaigas, mums paaiškino, jog tai jo parapijiečiai tuo specifiniu būgnų ritmu kreipiasi į savo tradicines "voodoo" dievybes, kad sustabdytų liūtį, nes tada jie galėtų eiti į bažnyčią ir dalyvauti šv. Mišiose. Kunigas sakė, jog taip dažnai pasitaiko liūčių metu. Beje, po keleto minučių būgnijimo, iš tikrųjų nustojo lyti!

Apie panašius religijų mišinius, sutinkamus Haiti aplinkoje, mini keletas autorių, rašiusių apie šią šalį. Tarp kitko, haitiečiai yra žinomi kaip katalikai jau nuo devynioliktojo šimtmečio pradžios.

(Tęsinys – 41 numeryje)

VYKSTA SPAUDOS PLATINIMO VAJUS!

SKAITYKIME IR PLATINKIME "DIRVĄ"

JAV LB Kultūros tarybos SPAUDOS VAJUS

Sumažintas metinis prenumeratos mokestis
naujiems skaitytojams:

DIRVA.....\$25.00 (vietoje \$35)

P.O. Box 19191
Cleveland, OH 44119-0191

DRAUGAS.....\$60.00 (vietoje \$95)

4545 W 63rd Str.
Chicago, IL 60629

DARBININKAS.....\$20.00 (vietoje \$35)

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

LIETUVIŲ BALSAS.....\$20.00 (vietoje \$30)

2624 W. 71st. Street,
Chicago, IL 60629

EGLUTĖ.....\$10.00 (vietoje \$15)

13648 Kickapoo Trail
Lockport, IL 60441

PASAULIO LIETUVIS.....\$10.00 (vietoje \$20)

6428 Ridge Rd.,
Clarendon Hills, IL 60514

BRIDGES.....\$15.00 (vietoje \$18)

LAC, Inc. Treasurer
1927 W. Boulevard
Racine, WI. 53403

OBUOLIAI

Vladas Vijeikis

obuolys priklauso jam ir niekam kitam?

Lietuviška patarlė sako: "Obuolys nuo obels netoli nukrinta". Čia, žinoma, kalba vystosi ne apie obuolius, bet apie paveldėjimą blogų ar gerų savybių. Psichologai ir kitokie galvočiai dėl to dar tebesiginčija, kadangi statistika įrodo, jog nebūtinai iš geros obels netoli nukrinta obuolys. Pastebėta, kad iš geriausių tėvų išauga biau rūšis žmonės. Ir atvirkščiai.

Poetai iš kailio nerasi, aprašinėdami žydingas obelis, bet neteko per daug girdėti apie obuolius. Ūkininkai žino, kad iš geros sėklos išauga geri augalai. Ne taip yra su obelėmis. Pasirodo, kad iš obuolių sėklos išaugęs medis neneš gerų obuolių. Reikia paskiepyti.

Amerikoje senais gerais laikais, vaikelis ateidamas pirmą dieną į mokyklą, atnešdavo mokytojai dovanų obuolį. Tai buvo tradicija. Dar kita tradicija, glaudžiai surišta su obuoliais, yra obuolinis blynas, kurį amerikiečiai vadina "apple pie". Patriotiškai amerikiečiai įsitikinę, kad tai – amerikietiškas išradimas ir tvirtina, kad "American like apple pie".

Amerikiečiai augina obelis, purškia vaistais, gina nuo kirminų ir vabalų. Bet kada ateina laikas nusikinti obuolius, tai tokį darbą atlikti pritingi. Tai per metų metus atlikdavo meksikiečiai. Tačiau toks dalykas neliko nepastebėtas gudrių "unijų" vadovų: sukurstė, kad būtų įkurta "unija" ir, žinoma, dalis pelno kiliūtų jiems.

Augintojai irgi įtempė savo smegenis. Jie sugalvojo mašiną, kuri palenda po obelimi, pakrato ir surenka obuolius. Reiškia, nebereikia meksikiečių. Tai štai kodėl jie dabar lenda per užtvartas nelegaliai!

Visa ta obuolinė istorija prasidėjo nuo Ievos nuskinto obuolio. Dabar yra daugybė rūšių obuolių. Kokios rūšies obuolį skynė Ieva, Biblijoje nenurodyta. Kad aš žinočiau, tai tokių obuolių nepirkčiau ir net į tokią krautuvę neužeičiau.

Čikagos pašonėje yra di-

džiulis obuolių sodas. Gudrus savininkas kviečia visus patiemis nusiskinti obuolius nuo obels. Jis žino, kad toks malonumas sukelia prisiminimus. Ir suvažiuoja miestiečiai

su vaikais, kurie trečiame ar devintame "kondominijaus" aukšte gyvendami, niekad obels nėra matę. Vaikai sužino, kad obuoliai ne krautuvėje auga, bet ant medžių.

Pagyvenusius lankytojus apvilia, kad reikia prie vartų sumokėti. Senais laikais to nebuvo. Bet ir dalis malonumo – geriau, negu nieko.

O TĖVIŠKE, TU MANA...

Jonas Kardokas

(Pabaiga. Pradžią žr. 38 nr.)

Suvarius laisvus ūkininkus į bolševikų išgalvotus raudonuosius dvarus, prasi-dėjo "rubežių" ardymas ir pievų sausinimas – melioracija. Norėta, kad visa žemė būtų ariama. Medžiai ir krūmai buvo iškirsti. Gyvuliams girdyti naudoti šaltinėliai ir tvenkiniai bei balos išdžiūvo. Nušlavus visus medžius ir krūmus, dingo ir paukšteliai. Nutilo jų giesmės. Parvažiavęs pirmą kartą 1991 metais, išsigandau pamatęs gojauš vietoje tik piktžolių lauką. Buvusios sodybos vietoje – piktžolės! Vietoje gražiai kviečiais, rugiais ar vasarajumi užsėtų laukų – tik piktžolės. Kažkodėl visas buvusio kaimo galas paliktas lyg tai ganykloms, bet jose nėra gyvulių. Visoje apylinkėje mačiau tik dviejose vietose po vieną priištą karvę. Skausmas taip suspaudė, kad norėjosi šauktis Aukščiausiojo keršto už gražios gamtos sunaikinimą. Tai – mano buvusi tėviškė.

Dar norėčiau pridurti, kad pervaziavus Lietuvą nuo Lazdijų pro Alytų, Vilnių, Kauną, Kėdainius iki Klaipėdos teko matyti tik porą gandrų ir keletą varnų su pilkais šalikais. Negi ir paukšteliai buvo perkelti į Sibirą?

Bevaikščiojant ir prisimenant tėviškę, negalima

praeiti nepaminėjus ir Lietuvai bei jos gyventojams – ūkininkams labai skaudaus laikotarpio. Mano kartos jaunimas ir, žinoma, mūsų tėvai pergyveno pasaulinę ekonominę krizę, kuri daugeliui Lietuvos ūkininkų buvo lemtinga.

Baigiantis Lietuvos nepriklausomybės pirmajam dešimtmečiui, žemės ūkio produktų poreikavimas buvo didelis. Už juos gerai mokėjo. Tuo pasiremami labiau pasiturintys ūkininkai ėmė paskolas iš bankų – ūkių ir trobesių pagerinimui. Tačiau maždaug 1931 ar 1932 metais kainos pradėjo kristi, nes pramoninėse valstybėse jau buvo prasidėjusi ekonominė krizė. Ūkio produktų paklausa krito. Apie 1934 metus ūkininkai, nebegalėdami paduoti žemės ūkio produktų, nustojo mokėti skolas. Bankai, perėmę už paskolas ūkininkų užstatytus ūkius, pardavinėjo juos iš varžytinių. Tada ir prasidėjo Suvalkijos ūkininkų bruzdėjimas, streikai ir priešinimasis valdžios pareigūnams, pareikalavęs net keletos ūkininkų gyvybių. Mano tėvai irgi buvo priskolinę pinigų trobesių perkėlimui ir žemės pirkimui. Jie paskolas buvo gavę iš privačių asmenų, kurie taip pat reikalavo sutartu laiku grąžinti sutartą sumą. Bet čia buvo kiek lengviau, nes išprašydavom atidėti skolų mokėjimą, sumokėję tik procentus. Tuo laiku lankiau gimnaziją. Niekada negalėsiu užmiršti tų lopais "apdailintų" batų ar iš namuose austo milo pasiūtos uniforminės eilutės, kurios kelnės galėdavau pastatyti ant galų ir jos nesukrisdavo.

Kai visas dėmesys buvo nukreiptas į skolų mokėjimą, tai šeimos maitinimas labai

nukentėjo. Neužmiršiu retkarčiais gauto vakarienei juokais vadinamo "buliaus pieno". Tai smulkiai supiaustyti svogūnai, sutrinti su druska ir užpilti šaltu vandeniu. Buvo valgoma su šiltom, virtom bulvėm. Arba kanapinio pieno – iš sutrintų kanapių sėklų. Tada dar nežinojom kanapių medicininio poveikio. Turbūt gerai po tokios vakarienės miegodavom. Tai – mano tėviškė.

Prasidėjus gimnazijoje mokslui, eidavau 5 km lauko keliukais siekti "apšvietos". Turėdavau keltis 5 val. ryto, valgydavau dar nebaigtus virti pusryčius ir 6 val. iškeliaudavau. Pamokos tęsdavosi nuo 8 val. ryto iki 2:20 po pietų. Beveik dvi valandas užtrukdavo pareiti. Tai būdavau taip išvargęs, kad net nenorėdavau valgyti. Kartais įsidėdavau gabaliuką duonos į kišenę. Bet vieną kartą, alkiui suspaudus, atsilaužiau gabaliuką. Tik įsidėjus į burną, mokytojas pamatė ir mane išbarė už valgymą per pamoką. Po to jau nesinėšiojau, kad nebūtų pagundos. Kiekvieną dieną išbūdavau po 10 val. nevalgęs.

Nuo lapkričio pradžios, pablogėjus orams, išveždavo į miestelį, kur dažniausia gyvendavom keletas mokinių su šeimininke. O pavasarį, orai atšilus ir keliams pradžiūvus, vėl vaikščiodavau iš namų. Tai – mano tėviškė.

Čia aprašiau savo brendimo laikotarpį, bet galiu tvirtinti, kad daug Dzūkijos vaikų panašiai gyveno ir brendo tais sunkiais krizės laikais. Jie formavo mūsų požiūrį į gyvenimą. Tėvų ir mokytojų dėka didelė dauguma išaugo gerais lietuviais patriotais. Tai – mūsų tėviškė.

SPORTO ŽINIOS

Kėgliavimo pirmenybės

1998/99 m. sezono Šiaurės Amerikos lietuvių kėgliavimo (Bowling) pirmenybės įvyks 1998 m. lapkričio 7 d., šeštadienį, O'Connor Bowl West, 1100 Islington Ave. (4 "blokal" į pietus nuo Bloor), Etobicoke, Ont. Tel. 416-231-7265. Pirmenybės vykdamos, suderinant su Toronto LSK "Jungties" tradiciniu, metiniu "Draugystės turnyru". Dalyvių registracija – nuo 1:30 val. p.p. Varžybų pradžia – 2:00 v.p.p. "Draugystės turnyro" registracija –

nuo 4:30 v.p.p. Varžybos prasidės 5:00 v.p.p.

Varžybos bus komandinės ir individualinės. Komandą sudaro 4 mišrios lyties žaidėjai. Dalyvių amžius – neapribotas. Dalyvavimas atviras visiems lietuvių kilmės žaidėjams. Individualūs "Highgame" ir "High Series" laimėtojai nustatomi pagal komandinių varžybų pasekmes. Bus specialiai pažymėtas geriausi jaunieji (16 metų amžiaus ar jaunesni varžybų dieną). Išsamesnės žinios

teikiamos klubams, grupėms ir t.t. Jas galima gauti ir kreipiantis į rengėjus šiuo adresu: Vida Juzokonytė, 94 Meadow Vale Dr., Toronto, Ont. M8Z 3J6, Canada Tel. 416-236-0848 namų – 416-215-2356 darbo.

Papildomai galima kreiptis į Michael Jaglowitz – 416-622-9919 arba Algį Nagevičių – 440-845-8848. Išankstinė dalyvių registracija – neprivaloma.

ŠALFASS
Kėgliavimo komitetas

CENTRALE

Heating and Air Conditioning Company

24 Hr. Service & Installation

\$ 100.00 OFF - NEW FURNACE

\$100.00 OFF - NEW AIR CONDITIONER

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

Kalbėtoją, kuris dabar ruošiasi kunigystės luomui, minėjimo dalyviams pristatė kun. dr. Kęstutis Trimakas, kuris šv. Antano bažnyčioje aukojo Tautos šventės minėjimui skirtas pamaldas ir pasakė gražų pamokslą. Po pasikaitos dr. A. Žygu pasidžiaugė vienas iš seniausiųjų Cicero lietuvių telkinio dar-

(Atkelta iš 7 p.)

buotojų – visuomenininkas dr. Petras Kisieličius.

Buvo ir trumpa meninė dalis, kurioje Janutė Pėstininkienė deklamavo mūsų poetų eilėraščius. Minėjimo pabaigoje LB Ciceros apyl. valdybos vicepirmininkas M. Baukus padėkojo visiems prie-

minėjimo prisidėjusiems asmenims, šv. Mišių metu giedojusiam chorui ir jo vadovams: Jonei Bobinienei ir Mariui Prapuoleniui bei solistei Genutei Bigenytei, vaišių vadovėms – Janinai Skamienei ir Michalinai Bikulčienei bei vėliavas nešusiems Jūros šaulių "Klaipėdos" kuopos atstovams.

"Dirvos" apžvalgininkas Juozas Žygas ir rašytojas Paulius Jurkus dr. A. Lipskio kūrybos vakare. E. Šulaičio nuotr.

DR. A. LIPSKIO KŪRYBOS VAKARAS

Rugsėjo 19 d. Lietuvių Dailės muziejuje, kuris yra įsikūręs Pasaulio Lietuvių centre Lemonte, rugsėjo 19 d. buvo didelė šventė – dr. Antano Lipskio naujo poezijos rinkinio "Rausvo dagio žiedo" pristatymas bei jo meno darbų parodos atidarymas. Ši jo kūrybos vakarą rengėjų – JAV LB Kultūros Tarybos vardu pradėjo jos pirmininkė Marija Remienė, o apie dr. A. Lipskį, kaip poezijos kūrėją, kalbėjo "Draugo" dienraščio vyr. redaktorė Danutė Bindokienė. Tai jau antroji šio autoriaus eilėraščių knyga. Pirmoji, kuri vadinosi "Kai saulė liepė", pasirodė 1989 m.

Naujoji knyga yra gana stambi: ji turi 160 puslapių ir yra iliustruota paties autoriaus piešiniais. Joje telpa apie šimtinių eilėraščių. Keturis iš jų perskaitė Živilė Šilgalienė. Apie dr. A. Lipskio

dailės kūrybą kalbėjo tolimas svečias iš Niujorko padangės – rašytojas ir dailininkas Paulius Jurkus. Kalbėtojas, beje, pareiškė, kad kūrėjas yra užsispyręs žemaitis, kuris užsiima tapyba, nežiūrint, kad galėtų sau ramiai golfą žaisti.

Parodoje buvo išstatyti 59 darbai, kurie pasižymi spalvų žaismu ir nuoširdžia nuotaika. Ši jo paroda – jau 7-oji. O juk meninei kūrybai dr. A. Lipskis galėjo daugiau atsidėti tik nuo 1983-ųjų metų, kuomet baigė gydytojo praktiką ir išėjo į pensiją.

Savo kanklių muzika ši kūrybos vakarą maloniai praturtino žinoma kanklininkė Daiva Kimtytė. Susirinkusieji kurių buvo apie 200, vaišinosi skaniais užkandžiais ir tarpusavyje dar ilgai kalbėjosi, apžiūrinėdami dr. A. Lipskio darbus.

Dr. A. Lipskio kūrybos vakare Lietuvių Dailės muziejuje Lemonte. E. Šulaičio nuotr.

Kalifornijoje pagerbta poetė Danutė Mitkienė

Galimybė sulaukti 99-ųjų metų ir laukti šimtmečio sukakties lemta ne kiekvienam. Tai yra didelė likimo dovana. Kultūrininkė, poetė Danutė Mickaitė-Mitkienė tai įrodė sava kūryba, žvalia mintimi, draugiškumu, tviskančia meile lietuvių tautai, Dievui, gamtai – viskam, kas gyva.

Jos taikliais eilėraščiais, skirtais istoriniams lietuvių tautos įvykiams, pasipuošę įvairūs leidiniai, jos posmai skamba radijo programose, garbingose salėse.

1993 metais Klaipėdoje išleistoje poezijos knygoje "Džiaugsmas nepažydes", skaitome: "Dana Mickutė-

Mitkienė gimė 1899 m., kaip ji pati sako savo autobiografijoje, "tarp Jiezno ir Birštono, didelio Padriežiškių kaimo pašonėje, iš trijų pusių sraunosios Verknės apsuptyje, medžiais apaugusiame krante, vidutinių ūkininkų devynių vaikų šeimoje". Savo poezi-

jos bandymus pradėjo spausdinti 1919 metais. Pradžioje pasirašinėjo slapyvardžiu "Pirmoji žibutė". Pirmoji, nes manė esanti pirma dzūkė moteris, rašanti eilėraščius, mėginanti kopti į lietuviškąją Parnasą.

Pirmasis eilėraštis, atspausdintas "Lietuvos aidu" dienraštyje 1919 m. birželio 15 d., – "Bijūnams žydint", patiko kompozitoriui. Parašius jam gaidas, buvo pamėgtas karių ir jų dainuojamas, virto lyg ir liaudies daina.

Danutė Mitkienė savo kūrybą spausdino Nepriklausomos Lietuvos spaudoje 1919-1940 metais. Lietuvą okupavus, rašė į Vokietijoje leidžiamą lietuvišką spaudą. Persikėlus į Jungtines Amerikos Valstijas, puošė įvairius žurnalus, laikraščius, kitus leidinius savo aiškiai suprantamais posmais, reikšdamasi kukliai, bet skambiai, dainin-

gai, nuoširdžiai ir vaizdžiai. Los Angeles Dailių menų klubui priklausė nuo pirmojo susirinkimo, įvykusio 1956 metų gegužės mėnesį.

Danutė Mitkienė yra didelė lietuviško teatro mylėtoja. Los Angeles organizuojant teatralus, ji buvo išrinkta pirmosios teatro mėgėjų valdybos pirmininke ir tas pareigas uoliai vykdė.

Danutės Mickaitės-Mitkienės artimų giminių Gedgaudų šeima 1998 metų rugsėjo 7 d. Los Angeles, Kalifornijoje suruošė poetės pagerbimą jos gražios sukakties proga. Ją visi gerbia ir myli. Mielai susirinko kviestieji, kiek tilpo sodelio pakrastyje. Mindaugo Gedgaudo nuotraukose matome daugelį dalyvavusių, nors keletas tuo metu ir nepakliuvo į foto aparatą "akį", tarp jų ir B. Brazdžionis.

Algirdas Gustaitis

Danutės Mitkienės gimtadienio šventėje. Sėdi sukaktuvininkė (dešinėje) ir jos sūnus. Stovi: Medziukas, Railaitė, Andrašūnienė, Railienė, Gustaitis, Rukšėnienė (deja, nurodyti vardai). M. Gedgaudo nuotr.

A. † A. ONAI BRIEDIENEI

mirus, velionės vyrui JUOZUI BRIEDŽIUI, mielam bičiuliui bei rėmėjui ir šeimai giliausią užuojautą reiškia

Apolonija Staškūnienė

Juno Isles,
NPB FL.

MŪSŲ MIESTE IR JO APYLINKĖSE

RENGINIŲ KALENDORIUS

• SPALIO 17 d. – Lietuvos partizanų ansamblio "Girios aidai" koncertas Dievo Motinos parapijos salėje.

• SPALIO 24 d. 6:30 v. v. – "Exultate" choro rudens pokylis Dievo Motinos parapijos didžiojoje salėje.

• LAPKRIČIO 6 d., 7:00 v.v. Dievo Motinos parapijos svetainėje – Kauno Vytauto Didžiojo universiteto prof., humanitarinių mokslų dr. Tomo Sodeikos paskaita "Lietuvos katalikai ant XXI amžiaus slenksčio". Rengia "Ateities" klubas.

• LAPKRIČIO 7 - 8 d. – "Lietuvių dienos" Rengia LB Cleveland, OH apylinkė. Hamilton "Aukuras" Dievo Motinos parapijos salėje parodys V. Alanto 3 veiksmų komediją "Šiapus uždangos". Sekmadienį po mišių – A. Kezio foto darbų paroda.

• LAPKRIČIO 15 d. – nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. – šv. Jurgio parapijos rudens šventė.

• LAPKRIČIO 15 d., sekmadienį, 4 v.p.p. Dievo Motinos parapijos kavinėje – Vacio Kavaliūno novelių knygos "Šauksmas" pristatymas. Rengia "Korp! Giedra".

• LAPKRIČIO 21 d. – Lietuvos kariuomenės atkūrimo 80-mečio minėjimas Lietuvių namuose. Rengia Klyvlendo ramovėnai.

• LAPKRIČIO 28 d., 7 v.v. – JAV LB Kultūros premijų šventė. Rengėjai – JAV LB Klyvlendo apylinkė.

• GRUODŽIO 12 d. nuo 9:00 v.r. iki 5:00 v. v. – adventinis susikaupimas – rekolekcijos Dievo Motinos parapijos svetainėje. Praves kun. Rimas Gudelis. Rengia "Ateities" klubas.

• GRUODŽIO 19-20 d. – šv. Jurgio parapijos kalėdinių kepinų pardavimas.

• GRUODŽIO 24 d. 9:30 – Bendros Kūčios šv. Jurgio parapijos salėje.

• GRUODŽIO 31 d. – Naujųjų Metų sutikimas Lietuvių namuose.

Susitikimas su gubernatoriumi

Ohio valstijos gubernatorius G. Voinovich, norėdamas atsidėkoti savo rėmėjams, o ypač įvairių tautinių organizacijų atstovams už paramą jo kandidatūrai į JAV Senatą, rugsėjo 17 d. pakvietė juos į "Powerhouse, Windows on the River", esantį Cleveland Flats rajone. Jis šiltai pasveikino apie 600 susirinkusiųjų. Priėmimo dalyvavo JAV LB apylinkės pirmininkas dr. R. Šilkaitis, Ada Stungienė, Irena ir Algis Gedriai, D. Zalensas, Juozapavičių šeima, A. Balašaitienė ir kt.

G. Voinovich kalbėjo, kad jei bus išrinktas į JAV Senatą, sieks ekonominę JAV gerbuvį, kaip jis tai darė, vadovaudamas Ohio valstijai ir išskeldamas ją tarp pirmaujančių valstijų. Jis numato ypatingai kovoti, kad Socialinio saugumo (Social Security) perteklius būtų gražinamas į nepriklausomą fondą, išjungiant iš bendrojo biudžeto, kad ši parama būtų išsaugota ateinančioms kartoms.

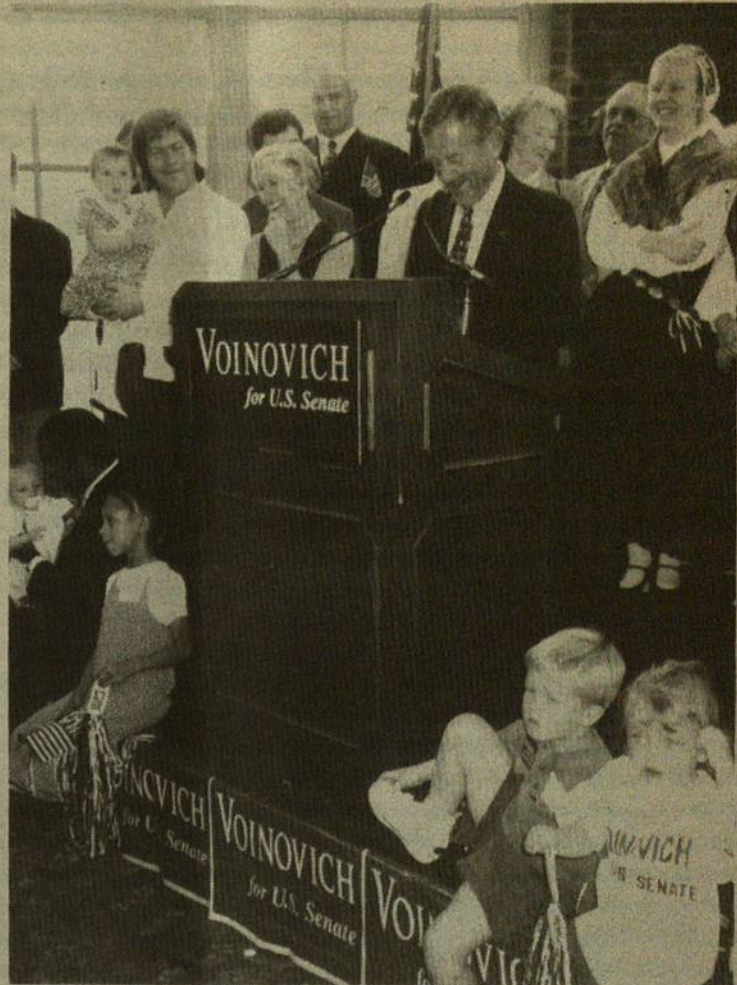
Šalia Lietuvių komiteto G. Voinovich kandidatūrai remti, apie paramą jam oficialiai paskelbė ir demokratų atstovai: Euclid miesto burmistras Oyaski ir bei miesto tarybos prezidentas Cerveck.

Dr. V. Stankus

TEATRAS!

Visus Klyvlendo ir jo apylinkių lietuvius lapkričio 7 d., 7v.v. kviečiame gausiai susirinkti į Dievo Motinos parapijos salę ir pasišildyti prie Hamiltono "Aukuro" bei smagiai pasijuokti iš to, kas vyksta "Anapus uždangos". Bilietų kainos: 15, 10 ir 7 dolerių. Juos galite iš anksto įsigyti abiejose parapijose po Mišių arba kreipdamiesi telefonu į Birutę Vedegienę – (440) 932-4232 ir Viktorą Šilėną – (216) 481-0465.

Rita Augienė

Ohio gubernatorius, kandidatas į JAV senatorius G. Voinovich tarp savo artimųjų ir rėmėjų. Dr. V. Stankaus nuotr.

LIDIJA BALČIŪNAITĖ, O.D.

AKIŲ
DAKTARĖ

2804 SOM
Center Road
Willoughby Hills,
Ohio 44094

Kreiptis tel.

(440) 944-7277

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL
TO EAST EUROPE

passports • visas • prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Kviečiame į

VINCO GELGOTOS

VYRŲ KIRPYKLĄ

Apkirpimo kaina – \$5.00.

[vairus stilius – pagal pageidavimą.

Dirbame: pirm. - penkt. nuo 7:30

iki 5:30 val., šešt. - nuo 7:30 iki 5:00 val.

687 E. 185th St. Tel. (216) 481-5981.

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122

Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980

Fax: (216) 831-5028

LIETUVA – 1998

Skrydžiai į Vilnių – geriausiomis kainomis

Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas.

Bendradarbiaujame su "Lietuvos avialinijomis".

Rita Staškutė-Zvirblienė

MATAS & ASSOCIATES

RITA MATAS • Broker • G.R.I. • Licensed Real Estate Appraiser

17938 Neff Road
Cleveland, OH. 44119
(216) 486-2530

2412 Cedarwood Road
Pepper Pike, Oh. 44124
(216) 473-2530

ADV. VYTAS MATAS teisinis patarėjas

DIRVA

DU KARTUS IŠTREMTAS

(atkelta iš 4 psl.)

Kleiza, pakėlė katorgos sunkumus, grįžo į Lietuvą. Deja, mirė nesulaukęs Atgimimo, neišvydęs išsvajotos Nepriklausomos Tėvynės.

Svarbiausi Jūsų kūriniai laimėjimai – Vil-

niaus operoje. Prašome paminėti bent svarbiausius.

Pirmas Lietuvoje sukurtas mano naujas vaidmuo yra karalius Pilypas Dr. Verdžio operoje "Don Karlas". Jau 39

metus esu operos solistas, sukūriau 90 įvairiausių vaidmenų.

Ne tik svarbiausi, bet ir man maloniausi būtų Karalius – R. Vagnerio "Lohengrinas", Ferandas – Dž. Verdžio "Trubadūre", Eremitas – K. M. Vėberio "Laisvajame šaulyje", Rimvydas – J. Karnavičiaus "Gražinoje", Kristijonas – to paties pavadinimo A. Bražinsko operoje, Ulrichas – V. Klovos "Pilėnuose" ir kt. Be to, teko gastroluoti Rusijoje, Latvijoje, Lenkijoje, Olandijoje, Italijoje ir kt.

Jūs – ne tik operos solistas, bet žinomas ir savo koncertine veikla. Ką galėtumėte apie ją pasakyti?

Šiomet sukanka 30 metų, kai aš – Lietuvoje. Buvusioje Sovietų Sąjungoje, Europoje, JAV ir Kanadoje surengiau daugiau kaip 250 įvairiausių programų, solinių koncertų.

Žinome, kad Jums nesvetima ir visuomeninė veikla.

Esu vienas iš Kėdainiečių klubo steigėjų, dalyvauju Lietuvos ir Graikijos ekonominio ir kultūrinio bendradarbiavimo draugijoje, su kiais esu įsteigęs pelno nesiekiantį fondą "Česlovo Milošo gimtinė".

Lieku ištikimas Motinos priesakams ir krikščioniškoms vertybėms. Šviesią Lietuvos ateitį sieju su naujai išugdytu jaunimu. Manau, kad operos menas yra ir malda – malda grožiui, meilei, asmens laisvei.

(Iš "Tremtinio", 1998 m., 11 nr.)

"Dirvos" redakcija ir "Vilties" draugijos valdyba prašo prisiminti maldose a.a. Povilą Babicką, testamentu paskyrusį savaitraščiui "Dirva" savo paskutinę auką – 1000 dol.

Melita ir Vincentas Kupriai – po koncerto.

Skambinkite į Lietuvą iš bet kur ir bet kada už **45 centus už minutę**

ATLANTIC Express Corp.
AUTHORIZED AGENT OF
Telegroup

Skambinkite Telegroup atstovui **ATLANTIC EXPRESS CORP.** dėl platesnės informacijos ir telefonų pajungimo. 9.9 c. skambučiams JAV. **CALL BACK SERVICE**
SKAMBINKITE TEL. 1-888-615-2148

Taip pat persiunčiame ir pristatome siuntinius Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, Rusijoje, Ukrainoje, Karaliaučiaus sr. ir Lenkijoje. Persiunčiame pinigus. Užsisakykite amerikietiško maisto kompleksus.

IŠ TOLIAU SKAMBINKITE: 1-800-775-7363

ATLANTIC EXPRESS CORP. ATSTOVAS CLEVELAND'e
LITMA IMPORT-EXPORT, Inc. Skyrius dirba:
639 East 185 Str., Cleveland, OH 44119 II-V 10AM - 6PM
Tel. 216-481-0011 VI 10AM - 3PM

P.S. TIRE Inc.
Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts, Mufflers, lube oil and Filter
• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN
Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm 866 E. 200 th St.
Sat.: 8 am to 4 pm Cleveland, Oh. 44119
Paul Stefanac

SAVI PAS SAVUS !

KVIEČIAME VISUS !
TAUPA
LITHUANIAN CREDIT UNION

TELEFONAS 216.481.6677 <> E-MAIL TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th STREET CLEVELAND OHIO 44119
DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį ----- 9:00v.r. - 4:00p.p.
penktadienį ----- 9:00v.r. - 6:00p.p.
šeštadienį ----- 9:00v.r. - 12:00p.p.
sekmadienį parapijoje ----- 11:00v.r. - 12:00p.p.

Kiekvieną taupomąjį sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000

UNITED STATES POSTAL SERVICE Statement of Ownership, Management, and Circulation (Required by 39 USC 3685)

1. Publication Title: **DIRVA**

2. Issue Frequency: **WEEKLY**

3. Complete Mailing Address of Known Office of Publication (Not printer): (Street, city, county, state, and ZIP+4)
19807 Cherokee Ave. CLEVELAND, OHIO 44119

4. Complete Mailing Address of Headquarters or General Business Office of Publisher (Not printer):
VILTIS, INC. THE AMERICAN LITHUANIAN PRESS & RADIO ASSN. 19807 CHEROKEE AVE. CLEVELAND, OHIO 44119-0191

5. Full Name and Complete Mailing Address of Publisher, Editor, and Managing Editor (Do not leave blank):
PUBLISHER: VILTIS, INC. THE AMERICAN LITHUANIAN PRESS & RADIO ASSN. 19807 CHEROKEE AVE. CLEVELAND, OHIO 44119-0191
EDITOR: DR. JONAS JASAITIS 18920 LOGANSBURG AVE. CLEVELAND, OHIO 44119

6. Owner (Do not leave blank. If the publication is owned by a corporation, give the name and address of the corporation immediately followed by the names and addresses of all stockholders owning or holding 1 percent or more of the total amount of stock. If not owned by a corporation, give the names and addresses of the individual owners. If owned by a partnership or other unincorporated firm, give its name and address as well as those of each individual owner. If the publication is published by a nonprofit organization, give its name and address.)

7. Known Bondholders, Mortgagees, and Other Security Holders Owning or Holding 1 Percent or More of Total Amount of Bonds, Mortgages, or Other Securities. If none, check box ☒ None

8. Publication Title: **DIRVA**

9. Issue Date for Circulation Data Below: **SEPTEMBER 1998**

10. Extent and Nature of Circulation

10. Extent and Nature of Circulation		Average No. Copies Each Issue During Preceding 12 Months		Actual No. Copies of Single Issue Published Nearest to Filing Date	
a. Total Number of Copies (Net press run)		2,400		2,400	
b. Paid and/or Requested Circulation					
(1) Sales Through Dealers and Carriers, Street Vendors, and Counter Sales (Not Mailed)		77		72	
(2) Paid or Requested Mail Subscriptions (Include advertiser's proof copies and exchange copies)		1672		1665	
c. Total Paid and/or Requested Circulation (Sum of 10b(1) and 10b(2))		1749		1737	
d. Free Distribution by Mail (Samples, complimentary, and other free)		102		98	
e. Free Distribution Outside the Mail (Carriers or other means)		76		74	
f. Total Free Distribution (Sum of 10d and 10e)		178		172	
g. Total Distribution (Sum of 10c and 10f)		1927		1909	
h. Copies not Distributed					
(1) Office Use, Leftovers, Spoiled		473		491	
(2) Returns from News Agents		None		None	
i. Total (Sum of 10g, 10h(1), and 10h(2))		2,400		2,400	
Percent Paid and/or Requested Circulation (10c / 10i x 100)		91		91	

11. Publication of Statement of Ownership: ☒ Publication required. Will be printed in the **39** issue of this publication. ☐ Publication not required.

12. Signature and Title of Editor, Publisher, Business Manager, or Owner: **EDITOR: [Signature] OCT. 6, 1998**

13. Instructions to Publishers: 1. Complete and file one copy of this form with your postmaster annually on or before October 1. Keep a copy of the completed form for your records. 2. In cases where the stockholder or security holder is a trustee, include in items 10 and 11 the name of the person or corporation for whom the trustee is acting. Also include the names and addresses of individuals who are stockholders who own or hold 1 percent or more of the total amount of bonds, mortgages, or other securities of the publishing corporation. In item 11, if none, check the box. Use blank sheets if more space is required. 3. Be sure to furnish all circulation information called for in item 15. Free circulation must be shown in item 15d, e, and f. 4. If the publication had second-class authorization as a general or requester publication, this Statement of Ownership, Management, and Circulation must be published. It must be printed in any issue in October or, if the publication is not published during October, the first issue printed after October. 5. In item 16, indicate the date of the issue in which this Statement of Ownership will be published. 6. Item 17 must be signed. Failure to file or publish a statement of ownership may lead to suspension of second-class authorization.

PS Form 3526, September 1995 (Revised)